

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Ազգային Պատրիարքարանի

ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ԲԱՅՈՒՄ 1879 ԱՄԻՆ

ՆԻՍՏ Ի

4 ԱՊՐԷԼ 1880

Կ. ՊՕԼԵՍ

1880

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Կ Ա. ՊԱՐՈՆԵԱՆ, Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ

11 Գուճ-Գաբու, Պատրիարքարանի փողոց 11

ԴԻԻԱՆՔ ԱՉԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ՄԱՅԻ ԴԻԻԱՆ

Ստեփան Փաշա Աղանեան	Ա. Արեւիկայ
Տիգրան էֆէնտի Եռուսեփեան	Բ. »
Յ. Մէրեէմ-Գուլի էֆէնտի	Գ. »
Մկրտիչ էֆէնտի Մելիքեան	Ա. Արեւիկայ
Կասպար էֆէնտի Չերազ	Բ. »
Կարեգին էֆէնտի Մելիքեան	Գ. »

Չեռնասուքեան դիւան

Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ
Հովհաննէս Գահանա Մկրեան
Տիգրան էֆէնտի Եռուսեփեան

Դաստիակութեան դիւան

Մերփիչէն էֆէնտի Արեւիկայ
Ռեյթեոս էֆէնտի Պէրպէրեան
Կասպար էֆէնտի Չերազ

Կարաւոնց դիւան

Մինաս էֆէնտի Կափամանեան
Յովհաննէս էֆէնտի Կրճիկեան
Արիկ էֆէնտի Ունճեան Արեւիկայ

Համարակալութեան դիւան

Ստեփան էֆէնտի Փափազեան
Քրիստոստուր էֆ. Ղաղարոսեան Արեւիկայ
Համբարձում էֆէնտի Մազալուեան

Երմտական յանձնախումբ

Քրիստոստուր էֆէնտի Ղաղարոսեան
Ղաղար էֆէնտի Հովուեան

Յարաբերութեան դիւան

Մկրտիչ էֆէնտի Էսաեան Արեւիկայ
Բարսեղ էֆէնտի Հալաճեան
Պօղոս էֆէնտի Պառնասեան

Երասուքեան դիւան

Ներսէս վարդապետ Աղանեան
Առաքել էֆէնտի Ալթուն-Տիւրքի Արեւիկայ
Նշան էֆէնտի Օտեան

Նախաձեռնութեան դիւան

Տոբթոս Ռափաէլեան էֆէնտի
Յ. Մէրեէմ-Գուլի էֆէնտի Արեւիկայ
Միհրան էֆէնտի Չօպանեան

Խմբագրութեան դիւան

Կարապետ էֆ. Խթիւճեան Արեւիկայ
Կարեգին էֆէնտի Մելիքեան
Համբարձում էֆէնտի Ալաճաճեան

ԱՉԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ԲԱՅՈՒՄ 1879 ԱՄՅՆ

Ն Ի Ս Տ Ի .

4 ԱՊՐԻԼ 1880

ՆԱԽԱԳԱՀ. — Տ. Մատթէոս Եպիսկոպոս Իզմիրլեան
ԱՏԵՆԱՊԵՏ. — Տիգրան էֆէնտի Եռուսեփեան

ԱՉԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆՔ

ՆԵՐՈՆԵԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆՔ

- Ա. վ. իմակ
- 1 Կարապետ Եպս. Արքեպիսկոպոս Բ 3
- 2 Ամբաստան Վ. Ռուբինեան Բ 4
- 3 Սիմոն Եպս. Սէֆէրեան Բ 4
- 4 Կարապետ Բ. Սէֆէրեան Բ
- Բ. վ. իմակ
- 5 Մատթէոս Եպս. Իզմիրլեան
- 6 Պօղոս Վ. Խօյտամեան
- 7 Յովհաննէս Բ. Մկրեան
- 8 Գրիգոր » Աճէմեան Բ 4
- Գ. վ. իմակ
- 9 Վահան Վ. Տ. Մինասեան
- 10 Տակոր » Ա. Փափազեան
- 11 Սահակ Բ. Տ. Սարգսեան Բ 3
- 12 Խորէն » Փէշիկեան Բ
- Դ. վ. իմակ
- 13 Ներսէս Վ. Աղանեան Բ 8
- 14 Սաքիա Բ. Ստեփանեան Բ
- 15 Յարութիւն » Սերոփեան (վիճ.)
- 16 Վրթանէս » Պալեան Բ
- Ե. վ. իմակ
- 17 Խորէն Արքե. Նար Պէյ Բ 4
- 18 Յովհաննէս Վ. Փափազեան
- 19 Կարեգին » Քաթարեան Բ
- 20
- Բ Բացակայութիւն առաջին :
- Բ. 2 Բացակայութիւն երկրորդ :
- Բ. 4 Բացակայ բանաւոր պատճառ :

ԲՅՈՒՄԷ ԱՅՈՒՄ

- (Ա. վ. իմակ)
- Գումգաբու, Կետիկ փաշա
Եւ Գումգաբուի դուրս
- 21 Գրիգոր Պէրպէրեան Բ
- 22 Գէորգ Ստիմարաճեան Բ 4
- 23 Խաչիկ Մանկասարեան Բ 16
- 24 Կարապետ Ազարգմանեան Բ
- 25 Համբարձում Մազալուեան
- 26 Մինաս Գափամանեան
- 27 Յովհաննէս Պոյաճեան Բ 2
- 28 Ն. Մէլիքիւրեան Տօբթօր Բ 2
- 29 Պօղոս Պառնասեան Բ 3
- 30 Սարգիս Ազարէկեան Բ 4
- 31 Սահակ Ազար Բ 4
- 32 Սենեքերիմ Մանուկեան Բ 16
- 33 Բարթող Քիւրքճիւզեան
- 34 Առաքել Տէրպէյնց Բ 9
- 35 Գէորգ Ապտուլաճեան Բ 4
- 36 Տ. Մէրեէմ-Գուլի
- 37 Աւետիս Կիրտազեան Բ 6
- (Բ. վ. իմակ)
- Պէշիկբաշ
- 38 Անդրանիկ Կրճիկեան Բ 4
- 39 Ալիքսան Խօրատանճեան Բ 3
- 40 Բարսեղ Հալաճեան
- ԵՔԵՒԳԱՐՈՒ
- 41 Մկրտիչ Քիւրքճիւզեան
- 42 Սեպուհ Մազալուեան Բ 12
- 43 Մարուտէ Ֆրէնկեան Բ 3
- 44 Պօղոս Էնքարճեան
- Ի սկիւտար Ս. Խաչ
- 45 Սիմոն Ֆէշիկեան Բ
- 46 Ստեփան Աղանեան Բ 4

- 47 Յ. Շիշմանեան Տօբթօր Բ 4
- 48
- Ի սկիւտար Ս. Կարապետ
- 49 Միհրան Պահճէպալուեան Բ 3
- 50 Պօղոս Թորգոմեան Բ
- 51 Նիկողոս Ալաճաճեան Բ
- 52 Տրդատ Փափազեան Բ 2
- (Գ. վ. իմակ)
- Գասըմ բաշա
- 33 Գասպար Չերազ Բ 3
- Բերա
- 34 Արիկ Ունճեան Բ 2
- 35 Գրիգոր Սէֆիճիճեան Բ
- 36 Գրիգոր Օտեան Բ 4
- 37 Սէրփիչէն Բ 10
- 38 Ռափայէլեան Տօբթօր Բ 9
- 39 Միքայէլ Մօճեան Բ 6
- 60 Կարապետ Քաղազեան Բ 5
- 61
- 62
- Միջագիւղ
- 63 Տակոր Նորասուկեան
- 64 Տիգրան Եռուսեփեան
- 65 Մկրտիչ Գաղանճեան Բ 0
- 66 Աւետիս Գօլթեան Բ 14
- 67 Նշան Օտեան Բ
- Պէլգօզ Եւ Ղալաբիս
- 68 Միքայէլ Մամիկոնեան
- (Գ. վ. իմակ)
- Ղազարուհի Եւ Իսապիէ
- 69 Յովհաննէս Էսաեան Բ 12
- 70 Ստեփան Պէշիկեան Բ 4

Գատըզիւղ	ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆՔ	Մուշ
71 Կարապետ Նահապետեան Բ13	Կարին	121 Ստեփան Փափազեան
72 Մկրտիչ Մուրատեան Բ		Տիվրիկ
Նարլըգարու.	101 Սիմոն Մազաուտեան Բ13	122 Նշան Գարազա
73 Յակոբ Եղմէնիճեան	Քեօքանես	Զեյրուն և Մարաշ
Եհնիմանայի և Սամարիոյ	102 Մ. Փափազեան Տօրթօր Բ	123
74 Պօղոս Մկրտիչեան Բ 8	Անդրիանուպօլիս	Տրապիզօն
Թօփգափու.	103 Վրէժն Ապաուլլահ Բ 4	124 Տիգրան Տ. Ներսէսեան Բ13
75 Յովհաննէս Մարգարեան	Նիկոմիդիա	Պաղտատ
Էյուպ Ս. Եղիա և Ս. Աստուածածին	104 Կ. Ս. Իւթիւճեան Բ	125 Մելքօն Իսկէնտէրեան Բ 2
76 Գարեգին Յ. Մէլիքեան Բ 2	Աւեսիս Պարոնեան Բ 2	Տիգրանակերտ
Գուրուհեղմի	Ղարանխար	126 Միհրան Զօրյանեան
77 Աստիա Իկիտպաշեան Բ 2	106	Վան
Հիսար և Պօյաճի գիւղ	Արաբկեր	127
78 Յովհաննէս Արշակունի Բ 9	107 Կարապետ Խաչիկեան Բ	Աղբամար
Նոր գիւղ և Սրեկիա	Բաղէշ	128
9 Ղազար Հովուեան Բ 3	108	Հայկապ և Այնթապ
Պալատ	Պոսսա	129
80 Մկրտիչ Գ. Էսաեան Բ 4	109 Քրիստոստուր Ղազարոսեան	Սեբաստիա
81 Յովհաննէս Կրճիկեան Բ 4	Եւդոկիա	130 Մկրտիչ Յ. Մէլիքեան
82 Տելեմաք Էնքսէրճեան	110	Ռուսճուխ
Քարակեօմրիկ	Ամասիա	131
83 Սեպուհ Թիւրապեան Բ 4	111 Համբարձում Ալաճաճեանի	Կարս
84	Բալու.	132 Արբանձամ Յ. Այվազեան
(Ե. Վիճակ)	112 Յովհաննէս Աղնաւորեանի	Զմշկածագ
Սամարիա	Եղեսիա	133 Համբարձում Սարգսէ շիշեան.
75 Ալիքսան Ալշիրեան	113 Յակոբ Իւթիւճեան	Գաղատիս
88 Եղիազար Մէլիքեան Բ15	Մանցըլըխ	134
86 Մինաս Ճաֆճաֆեան	114	Ատանա
88 Նազարէթ Նահապետեան	Համբն	135
89 Յարութիւն Թիւլեան Բ	115	Սդերդ
90 Յակոբ Արշակ Բ 4	Երզնկա	136 Մատթէոս Ալէքսանեան Բ 3
91 Սեպուհ Թիւրապեան	116 Ռէթէոս Պէրպէրեան	Եօզղատ
92	Թեքիրտաղ	137 Լօղօֆէթ Պալեօզեան Բ
93	117 Տիգրան Գ. Սինանեան	Մալաթիա
94	Կեսարիա	138 Գէորգ Վարդանեան Բ
Խասգիւղ	118 Գէորգ Գըլճճեան Բ 2	Իգմիր
95 Առաքել Ալթուն Տիւրթի	Խարբէրդ	139 Պապի Պապօեան Բ
96 Ռէթէոս Պէլիկեան	119	Եզիպոտս
97 Սարգիս Արբանձեան Բ14	Պալքբէսեր	140 Արբանձամ Մուրատեան
98 Մ. Արծրունի Տօրթօր Բ11	120	
99 Սարգիս Քալուքճեան Բ Պ		
100 Աթանազիոս Արապեան		

Օ Ր Ա Կ Ա Ր Գ

1. Առաջարկութիւն Փափազեան Ստեփան Էֆէնտիի դատարարութեան սահմանեալ դումարի վճարման մասին :
2. Բացատրութիւն վարչութեան՝ Խարբէրդի դադարեալ Առաջնորդ Տ. Կարապետ վարդապետի աղերսագրոյն վրայ :
3. Առաջարկութիւն վարչութեան յաւելուածական վարկի մասին . — վիճարանութիւն ի վերայ Համարակալութեան դիւանի տեղեկագրոյն :
4. Խնդիր Խարբէրդի Երեսօխոխանական ընտրութեան . — վիճարանութիւն ի վերայ Նախաձեռնութեան դիւանի տեղեկագրոյն :
5. Փակումն ժողովոյ :

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

Ընդ առժամեայ նախագահութեամբ Իգմիրլեան Գեր. Տ. Մատթէոս Սրբազանի և Ատենապետութեամբ Տիգրան Էֆէնտիի Եւսուֆեան Ատենաք բացուեցաւ ժամը 7 1/2 ին ի ներկայութեան 23 Երեսօխոխանաց, որոց թիւն 48 ի յանգեցաւ ի վերջէ :

Գի չունենալով, Ատենապետ Էֆէնտին քուէի կը դնէ ժԸ. նիստի ատենագրութիւնը, և ժողովն առանց որ եւ է զխտողութեան բնորոշելով կը վ.Ա.Ի.Բ.Ա.Յ.Ն.է զայն :

Ատենապետ Էֆէնտին կը ծանուցանէ ժողովին թէ վերջին ժԹ. նիստի ատենագրութիւնն խմբագիր Գիւանադարին անձնական ակարութեան պատճառաւ պատրաստուած չըլլալով, անկարելի եղած է զայն ժողովին ներկայել այսօր :

Վ.Ա.Երացումն ժԸ. նիստի ատենագրութեան.

2.

Ատենապետ Էֆէնտին ի զխտողութիւն հրաւիրեց զԵրեսօխոխանս ժԸ. նիստի ատենագրութեան վրայ :

Երեսօխոխանաց կողմէն զխտողութիւն տե.

Բացակայութիւն Երեսօխոխանաց

Երեսօխոխաններէն

Տրդատ Էֆէնտի Փափազեան

գրով ծանուցած լինելով թէ անձնական ակա-
բութեան պատճառաւ ստիպուած է այսօրեայ
նիստէն բացակայ մնալ, Ատենապետ էֆէն-
տին անոր բացակայութիւնը իր օրինաւոր
արձանագրելու հոռտայ ներկայութեան տու՛մա-
րին մէջ:

3.

Ինկրագիր Նարսեհան Տ. Պօղոս վարդապետի

Ատենապետ էֆէնտին կը յայտնէ թէ Նա-
թանեան Տ. Պօղոս վարդապետի ստորագրու-
թեամբ խնդրագիր մը յանձնուած է Դիւանին,
որ թէպէտ Թօրգարուի Թաղ. խորհրդոյ կող-
մէ վաւերացեալ, բայց ըստ օրինի Դիւանա-
տունէն տօմարագրեալ չէ:

ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Բ. ԷՖ. — Ներելի՞ է արդ-
եօք հարցնել թէ ի՞նչ է այդ խնդրագրոյն պա-
րունակութիւնը կամ իմաստը:

ԱՏԵՆԱԳԻՊ ԷՖ. — Տ. Պօղոս վարդապետ
Բաբուի ազգայնոց ոմանց դէմ կը գանգատի
եւ կամբաստանէ զանոնք իբրեւ մատնիչ:

ԶԱՅՆԵՐ. — Ուրեմն վարչութեան կը
վերաբերի այդ:

Հետեւապէս Ատենապետ էֆէնտի ժողո-
ւոյն կամաց կը շիմէ, եւ ժողովը կՈՐՈՇԷ
վարչութեան յղել խնդրագիրը, զայն ուշադ-
րութեան առնելու եւ զարժանն տնօրինելու
համար:

4.

Առաջարկութիւն Երեսփոխան Փափագետի Ս.
ԷՖէնտիի

Ատենապետ էֆէնտին ժողովին կը ներ-
կայացնէ Երեսփոխան Փափագետի Ստեփան
էֆէնտիի հետեւեալ առաջարկութիւնը:

Վսեմափայլ Ատենապետ էֆէնտի
Ազգային Ժողովոյ

Ատենապետաց զիւաննը տակաւին կը
պարտալի վարչական կանոնագիրը պատ-
րաստելու: Ես ալ այդ խնդրով պարտա-
պէցոյ բաւական ատեն, եւ պատրաստե-
ցի ծրագիր մը, զոր այսօր կը մատուցու-
նեմ պատկառելի ժողովիդ, որպէս զի հա-
ճի յղել առ Ատենապետաց զիւանն, յանձ-
նելով զայս եւս նորա ուշադրութեանը եւ
խորհրդածութեանը:

Հարկ չեմ համարիր այժմ այս ծրա-
գիրը բացատրել, բայց երկու խօսք կու-
ղեմ ուղղել անոնց, որ պաշտօնէական
դրութեանը հակառակն են, ընդ որս էի
եւ ես երբեմն:

Մենք անշուշտ ոչ թէ պաշտօնէու-
թեան օգտակարութիւնը կը մերժէինք,
այլ զայն մեր ազդիւն վիճակին եւ կացու-
թեան անյարմար կը նկատէինք: Հետե-
ւաբար քննեցի այս կէտը, եւ ջանացի
զտնել այն միջոցները, որոնցմով կարելի
ըլլար պաշտօնէական դրութիւնն մեր ազ-
դին վիճակին եւ կացութեան յարմարե-
նել: Այս միջոցներուն զլրատուն էր Պատ-
րիարքական իշխանութիւնն իրօք սահմա-
նադրական վիճակի վերածել, որուն հա-
մար եղանակ մը առաջարկած եմ ծրագ-
րիս մէջ:

Այս միջոցները կամ պայմանները կը
տեսնուին իմ ծրագրիս մէջ, եւ չգիտեմ
թէ ո՞րչափ յաջողած եմ այս մասին. բայց
դոնէ քայլ մ'առած կրնամ համարուիլ
զէպ այդ նպատակ. ըստ այնմ եւ պատկ-
ժողովիդ ներողամտութեան հանդիպիլ:

Ազգ. Երեսփոխան

4 Ապրիլ 1880 Ս. Պ. Պ. Փափագետաց

(Յետ ընթերցման)

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ինչպէս գիտե՞ք, աս-
կից առաջ Ատենապետաց զիւանին յանձնա-
բարուած էր վարչական կանոնագիր մը պատ-
րաստելու եւ ներկայել ժողովոյս: Այդ կանո-
նագիրը տակաւին ժողովոյս չը մատուցուեցաւ,
ուստի ըստ առաջարկութեան Փափագետի է-
ֆէնտիի, իւր պատրաստած ծրագիրն ալ կը
յղենք Ատենապետաց զիւանին ինկատառու-
մբն:

Տ. ՄԱՏԹ. ԵՊՍ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ. — Շատ
աղէկ, բայց պէտք է որ նոյն ծրագիրը գէթ
ատենադրութեան մէջ անցնի, եթէ այժմէն
հոս չպիտի կարգացուի:

ԶԱՅՆԵՐ. — Շատ աղէկ, շատ աղէկ:

Հետեւապէս ժողովը միաձայն հաւանու-
թեամբ կՈՐՈՇԷ Փափագետի էֆէնտիի մատու-
ցած ծրագիրը Ատենապետաց զիւանին յղել
ի նկատառումն:

Ահաւասիկ ծրագիրը,

ԾՐԱԳԻՐ

ԿԵՂԻՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

1. Կեղրոնական վարչութիւնը կը
բաղկանայ հինգ տեսուչներէ, որ են

Ա. Տեսուչ Արտաքին յարաբերու-
թեանց

Բ. Տեսուչ Ներքին յարաբերու-
թեանց

Գ. Տեսուչ կրթութեան

Դ. Տեսուչ Ելեւմտից (Տնտեսականն
ի միասին իմանալով)

Ե. Տեսուչ Վանօրէից եւ կտակաց:

Զ. Պատրիարքը կրնարէ Գահերէց

Տեսուչը, որ իրեն ձեռնհաս պաշտօն-
ընդունելէ յետոյ կրնարէ իւր միւս չորս
պաշտօնակիցները. եւ հինգն ի միասին
կը ծանուցուին առ Ազգ. Ժողով:

3. Իւրաքանչիւր Տեսուչ իւր պաշ-
տօնին շրջանակին մէջ կը գործէ եւ պա-
տասխանատու է առ վարչութիւնն եւ
վարչութիւնն պատասխանատու է առ
Ազգ. Ժողով:

4. Խնդիր մը երբ իր պատկանեալ
Տեսչին ձեռնհասութեանէն վեր է, վար-
չական ատենին կը ներկայանայ:

Պատրիարքն իրաւունք ունի այս ներ-
կայացուցման:

5. վարչական ատենին մէջ Գա-
հերէց տեսչին կարծիքն առաջնութիւն
ունի, որ եթէ պնդէ, ընդդիմարան
Տեսուչն կամ իր կարծիքն արձանագ-
րել տալով կը շատանայ, եւ կամ ե-
թէ հաւաքական պատասխանատուու-
թեանէ ազատիլ կուզէ՝ կը հրաժարի:

Գահերէց տեսուչն անմիջապէս նոր
ընտրութիւն կը կատարէ եւ կը ծանու-
ցանէ առ Ազգ. Ժողով:

Գահերէց տեսուչն այսպէս կը վար-
ուի, երբ պարտաւորի իր պաշտօնակցոց
միոյն կամ ամենուն հրաժարականն առ-
նուլ:

6. Հրաժարեալ կամ անկեալ տե-
սուչ մը կրնայ իւր խնդիրն մատուցանել
առ Ազգային Ժողով, որ անվէճ կը յղէ
ինախաքննութիւն առ իրաւասութեան
զիւանն, եւ նոյն զիւանին տեղեկագրին
վրայ ժողովը զինդիրն նկատողութեան
կառնու կամ չառնուր:

Եթէ նկատողութեան առնուի եւ
եղքն աննպատակ ըլլայ Գահերէց Տեսչին,
վարչութիւնը կը լուծուի:

7. Գահերէց Տեսուչն կամ ուրիշ մը կը պատասխանէ Ազգային Ժողովոյ մէջ առ վարչութիւնն ուղղեալ հարցմանց :

8. Երբ հարցապնդում տեղի ունենայ, և վարչութիւնն իր բացատրութեամբը գոհ չընէ զԺողովը, կիյնայ պաշտօնէ :

9. Անկեալ կամ հրատարեալ վարչութեան տեղ՝ Պատրիարքն անմիջապէս նոր ընտրութիւն կը կատարէ :

Նորընտիր Գահերէց Տեսուչն իրեն պաշտօնակից կըրնայ ընտրել անկեղոց կամ հրատարեց մէջէն :

10. Եթէ Պատրիարքն յաջորդաբար երեք անգամ ընտրութիւն կատարէ և չկրնայ ժողովին վստահութեանն արժանի ընել, կամ ինք չուզէ ժողովին վստահելին ընտրել, անոր մեծամասնութեան չհետեւելով, կը պարտաւորի իւր պարզ հրատարականը տալ :

11. Վարչութիւնը կընտրէ Պատրիարխանորդը, որոյ պաշտօնն է Կ. Պօլսոյ ազգային ընթացիկ գործերը տնօրինել, ամուսնական խնդիրներն իրաւախոհութեամբ վերջացնել, կամ յղել պատկանեալ թաղին խորհրդին :

12. Վարչութիւնն ինք կընտրէ Հիւանդանոցի և Կեդր. վարժարանի հոգաբարձուներն մէկ կամ աւելի անձերէ ըստ հարկի և պատշաճի :

13. Վարչութիւնը կընտրէ Դիւանատան և Պատրիարքարանի բոլոր պաշտօնեաներն և անոնց ամսական թոշակը կորոչէ, հետեւելով Ելմտացոյցին :

ՊԱՏՐԻԱՐԿ

14. Պատրիարքը կեդր. վարչու-

թեան նախագահ և գործադիր իշխանութիւնն է :

15. Պատրիարքն իրաւունք ունի որ և է որոշում գործադրելէ առաջ դարձնել ի կրկին ուշադրութիւն որոշող Տեսչին հանդերձ իւր գիտողութեամբ :

Եթէ որոշեալ տեսուչն պնդէ իր որոշման վրայ, Պատրիարքը վարչական ատենին կը հանէ խնդիրը :

16. Պատրիարքը կը պարտաւորի վարչական ատենին որոշումները գործադրել :

17. Եթէ Պատրիարքը չհաւանի վարչութեան որոշման, և զայն Սահմանադրական սկզբանց հակառակ և անհամաձայն գտնէ, կը դիմէ առ Ազգային Ժողով :

18. Պատրիարքն երկու տարի պաշտօն կը վարէ, և Ազգ. Ժողովոյ վստահութեան քուէովը վերընտրելի է յաջորդ երկու տարւոյն համար. իսկ վերընտրելի չէ երրորդ երկու տարւոյն համար միայն :

(Ներկայ Պատրիարքն սոյն կանոնիս հաստատութեան օրէն իւր պաշտօնավարութեան Ա. տարին սկսած կըլլայ) :

19. Ի լրանալ չորրորդ տարւոյն՝ Պատրիարքն իր պարզ հրատարակիրն կը զրկէ ի Բ. Դուռն, և միանգամայն կը հրաւիրէ Եկեղ. համագումար ժողովն որ ընտրելեաց ցտնկը պատրաստէ, 8 օր յետոյ կը հրաւիրէ Ազգ. Ժողովը, որ կընտրէ նոր Պատրիարքը և հանրագրով կը ներկայացնէ Բ. Դրան :

Պատրիարքն այսպէս կը վարուի, երբ Ազգ. Ժողովն իր վստահութեան քուէն զլանայ Պատրիարքին յաջորդ երկու տարւոյն համար :

20. Պատրիարքին պաշտօնավարու-

թեան չորրորդ տարւոյն լրման ամեն և կեղեցիք կսկսին Պատրիարքին անունը հրատարակել յիշատակել, առանց սպասելու պաշտօնական զեկուցման, որում հարկ չկայ :

Այսպէս կը վարուին եկեղեցիք, երբ Ազգ. Ժողովն իր վստահութեան քուէն զլանայ Պատրիարքին՝ յաջորդ երկու տարւոյն համար :

21. Յետ Բ. Դրան հաստատութեան՝ նորընտիր Պատրիարքն եթէ ի Պօլիս է՝ կը հրաւիրուի յԱզգային Ժողով Մայր դիւանի հրաւիրագրով. իսկ եթէ ի դաւառս՝ հեռագրով կը հրաւիրուի ի Պօլիս, և Ազգ. Ժողովոյ առջև իր ուխտը կը կատարէ :

Անմիջապէս յետոյ նախկինն կը դադրի իր պաշտօնէն. հետեւաբար ամենայն եկեղեցիք կսկսին նորընտիրն յիշատակել, առանց սպասելու պաշտօնական զեկուցման, որում հարկ չը կայ :

22. Յետ ուխտին՝ կը կատարուի վճի. կայսեր ներկայացման արարողութիւնը :

23. Դողբոմ ին հրաւիրակութիւնք և ամենայն հանգէսք, որ ցարդ կը կատարուէին նորընտիր Պատրիարքին համար :

Բովանդակ ծախք՝ Պէրաթն ալ ի միասին հաշուելով 10000 զուրուշ որոշեալ է առ առաւելն :

ՊՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

24. Ազգային Ժողովն կընտրէ 5 եկեղեցականէ բաղկացեալ կրօնական Ժողով մը՝ Համագ. եկեղ. Ժողովին պատ-

րաստած երկպատիկ ցանկին մէջէն, որոյ պաշտօնն է :

Պատրիարքէն յանձնարարեալ զուսկրօնական խնդրոց վրայ իր որոշումը տալ, և այս կարգի դատերը քննել և վճռել :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

25. Ազգ. Ժողովն կընտրէ 5 աշխարհականէ բաղկացեալ Քաղաքական Ժողով մը՝ Ատենապետաց դիւանին պատրաստած երկպատիկ ցանկին մէջէն, որոյ պաշտօնն է :

Պատրիարքէն յանձնարարեալ զուսաշխարհական դատերը քննել և վճռուել :

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎ

26. Կրօնական և Քաղաքական Ժողովոց ի միասին նիստ ընելովը կը կազմուի խառն Ժողով, որոյ պաշտօնն է :

Ա. Հսկել վարչութեան գործոց վրայ : Վարչութեան բոլոր տուժանքներն բաց են սոյն Ժողովոց առջին, ի բաց առեալ այն խնդիրները, զորս վարչութիւնն իւր պատասխանատուութեան ներքե՛ ժամանակի մը համար կընայ ծածկել անոնցմէ :

Այս Ժողովներն եթէ քննադատուի կէտ գտնեն, զայն կը մատուցանեն առ Ազգային Ժողով, որ զվարչութիւնն կը հրաւիրէ ի բացատրութիւն :

Բ. Պատրիարքէն յանձնարարեալ եկեղեցական և աշխարհական խառն դատերը, առաջնորդականք եւայլն, քննել և վճռել :

Գ. Քատական նախնական ատեա- նը կազմել 2 եկեղեցականէ և 2 աշխարհականէ :

Դ. Նախնական ատեանին վճիռները վերաքննել, ըստ յանձնարարութեան Պատրիարքին :

27. Կրօնական և Գաղաքական ժողովք իրենց ատենապետաց նախագահութեան ներքե նիստ կընեն . Կրօնական ժողովոյ ատենապետը կը նախագահէ խառն ժողովոյ :

28. Կրօնական և Գաղաքական ժողովք երկու տարի պաշտօն կը վարեն և վերընտրելի են :

29. Պատրիարք և վարչութիւն որ և է դատական խնդրոյ բնաւ ձեռնամուխ չեն ըլլար, այլ տրուած վճիռները կը դործադրեն :

30. Քաղ. ժողովոյ և խառն ժողովոյ վճառոյն դէմ ուզողը կրնայ բողոքել առ Ազգ. ժողով, որ յետ նախաքննութեան՝ եթէ արժան դատի՛ նոյն ժողովոյ բացատրութիւնը կը ըլլէ, և կա՛մ դո՛ւ կըլլայ ու կը փակէ բողոքը, և կա՛մ Ատենապետաց դիւանին քննութեանը կը յանձնէ բողոքը :

Ս. Գ. Գ. Փափագեան

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ուրեմն կանցնինք օրակարգին :

Տ.

Պատասխանազիր վանայ Տ. երեմիա եպիսկոպոսի

Տ. ՄԱՏԹ. ԵՊՍ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ . — Օրակարգին շանցած խօսք կուզեմ :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Խօսքը Տ. Մատթէոս եպիսկոպոսին է :

Տ. ՄԱՏԹ. ԵՊՍ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ . — 1879 Օգոստոս 24 ի Թ. ոչ նիստին մէջ հարցում մ'եղած էր երեսփոխան Փափագեան Ս. էֆէնտիի կողմէ վանայ երեմիա եպիսկոպոսի մէկ քարոզին և իւր պաշտօնավարութեան ընթացից նկատմամբ . ժողովս յետ վիճարանութեան յանձնարարած էր վարչութեան դարձանն ի դործ դնել երեմիա եպիսկոպոսի և իրեն նրմաններուն նկատմամբ : Այս յանձնարարութիւնը Հոկտեմբեր 11ին եղած է Կրօն. ժողովոյ գիւանին . ըստ այսմ Կրօնական ժողովն պէտք եղած բացատրութիւնը պահանջած և ստացած ըլլալով այս անգամ Տ. երեմիա եպիսկոպոսէն, որոչեց բացատրութեան գիրն իւր ամբողջութեամբ Պատկառելի ժողովոյդ ներկայել : Եթէ կուզէք, առանց կարդալու, ատենադրութեան մէջ անցնի :

ԲԱՓԱՄԱՃԵԱՆ Մ. ԷՖ. — Ոչ, պէտք է կարդացուի :

ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՖ. — Այո, պէտք է ընթեռնուի դայն :

ՁԱՅՆԵՐ . — Այո, այո :

Հետեւապէս Ատենադպիր էֆէնտին կախկարգալ երեմիա եպիսկոպոսի բացատրութեան գիրը, որ լրագրաց մէջ իրեն ընթացից և քարոզներուն դէմ եղած քննադատութիւնները բացարձակապէս կը հերքէ, պնդելով թէ այս օրինակ քարոզներ տուած չէ ինքը :

Այն բացատրութեան զրոյն ընթերցման միջոցին, երեսփոխանաց շատերուն կողմանէ դժգոհութեան ցոյցեր տեղի ունեցան, իսկ ընթերցումն աւարտելէ ետեւ Մամիկոնեան Միքայէլ էֆէնտի և Մկրեան Տ. Յովհաննէս քահանայ, որոց ձայնակցեցան ի վերջոյ Սէմէնիճեան Յակոբ, Ղազարոսեան Քրիստոստուր և Գարամաճեան Մինաս էֆէնտիները, առաջար-

կեցին թէ՛ քանի որ ըստ յայտարարութեան Տ. Մատթէոս եպիսկոպոսի Կրօնական ժողովն երեմիա եպիսկոպոսէն ստացած բացատրութեան գիրը մի միայն վանայ վիճակին վրայ ՚ի մօտոյ տեղեկութիւն մը տալու նպատակաւ ներկայացուած է, և ոչ թէ անօրէնութիւն կամ ոչոչում մը խնդրելու համար, ուստի Ազգային ժողովը հարկ չտեսներ դայն Ատենադրութեան մէջ անցնել և կանցնի Օրակարգին :

Հետեւապէս Ատենապետ էֆէնտի Տ. Յովհաննէս քահանայի և Մամիկոնեան Մ. էֆէնտիի սոյն առաջարկութիւնը քուէի դընելով, ժողովը միաձայն հաւանութեամբ Կրօն. ԴՈՒՆԻ դայն և կանցնի Օրակարգին :

Օ Ր Ա Կ Ա Ր Գ

Առաջարկութիւն ֓ափագեան Ստեփան Էֆէնտիի դաստիարակութեան սանձակեալ գումարի վճարման մասին :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Կը յիշէ ժողովոյ որ վերջին նստին Փափագեան Ստեփան էֆէնտի Կեդրոնական սնտուկէն դաստիարակութեան յատկացեալ գումարի վճարման մասին գրուած եղանակ մը ներկայացուցած էր, զոր ժողովս որոչեց վարչութեան յղել և այս մասին բացատրութիւն խնդրել :

Այժմ վարչութեան Քաղ. ժողովը հետեւեալ պատասխանազիրը զրկած է, որ ահաւասիկ .

Վսեմաշուք Ատենապետ էֆէնտի Ազգային ժողովոյ .

Քաղաքական ժողովս ստանալով Պատկառելի ժողովոյդ յանձնարարութիւնը ՚ի մասին առաջարկութեան Փափագեան Ս. էֆէնտիի վասն եղանակի վճարման դաստիարակութեան յատկացեալ գումարի կը փութայ տեղեկագրել թէ՛ ժողովս իւր այս աւուր նստին մէջ՝ Փափագեան էֆէնտիի առաջարկութեան դրոյն հետ Ուսումնական խորհրդոյ վերջին ծրագիրն ալ ստանալով, որով Ուսումնական խորհուրդը Կեդրոնական վարժարանն յառաջիկայ Մայիս 1 ին բանալ ձեռնարկած լինելով կը խնդրէր որ ամսական գէթ 2500 զրչ վճարուի Կեդրոնական սնտուկէն Մայիս ամսէն սկսեալ, ժողովս թէ՛ այս երկու առաջարկութիւններն և թէ՛ Կեդրոնական սնտուկի արդի վիճակը նրկատողութեան առնելով որոչեց և դրեց առ Ելեւմտից Հոգաբարձութիւնն որ յառաջիկայ Մայիս ամսէն սկսեալ ամսական 2500 զուրուչ գումարն անխափան վճարուի Ուսումնական խորհրդոյ հրրամանին ի հաշիւ դաստիարակութեան յատկացեալ գումարին, մինչև որ Կեդրոնական սնտուկը կարենայ ելմտացոյցին որոշած գումարն ամբողջապէս վճարել :

Մնամք յարգանք

Ի դիմաց Քաղ. ժողովոյ Ազգ. վարչ.

Ատենադպիր Ատենապետ

Գ. Գըլլճեան Ս. Մ. Պեյլիկճեան

31 Մարտ 1880

Պատրիարքարան Հայոց

Կ. Պօլիս

(Յետ ընթերցման)

գործացուցիչ համարելով փակել կարապետ վար-
դապետի խնդիրը, և անցնիլ Օրակարգին:

Հաւանութեան ձայներ:

Հետեւապէս Ատենապետ էֆէնտին փա-
վազեան և Մէրեէմ—Գուլի էֆէնտիններուն
առաջարկութիւնը քուէի կը գնէ, և ժողովը
միաձայն կ'ընդունի զայն:

Առաջարկութիւն Վարչութեան յաւելուածա-
կան վարկի մասին. — Վիճաբանութիւն ի
վերայ Համարակալութեան դիւանի
տեղեկագրոյն:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Կը յիշէք անշուշտ որ
Համարակալութեան դիւանը այս առաջարկը
մերժած էր . . .

Տ. ՄԱՏԹԷՈՍ ԵՊԻՍ. ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ. — (Ընդ-
միջելով). Եթէ կը ներէք յանուն Վարչու-
թեան գիտցածս ըսեմ: Այս յաւելուածակազ
վարկի առաջարկութիւնը, զոր Տնտեսական
խորհուրդը ֆաղաբական ժողովին, և ֆաղ-
ժողովն Ազգային ժողովոյս մատուցած էր աս-
կէ առաջ, այս անգամ նոյն խիստ Տնտեսական
խորհուրդը կեղծ ստուկի արդի անձուկ վի-
ճակն ի նկատ առնով իր սէկ յայտագրովն
յետս կոչած է ֆաղ. ժողովոյ վերջին նիստին
մէջ, ուր կարդացուեցաւ այս յայտագիրը և
ուր ներկայ էի ևս:

ԶԱՅՆ ՄԸ. — Ըսել է ինքնին վերջացած
է խնդիրը:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Սրբազանին այս յայ-
տարարութենէն կը հետեւի ուրեմն թէ մեզի
գործ մնացած չէ, և կրնանք խնդիրը Օրա-
կարգէն վերցնել:

ԶԱՅՆԵՐ. — Այո, այո:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Յարեմն ժողովս գործ է
Տ. Մատթէոս եպիսկոպոսի տուած տեղեկու-
թենէն, վասն զի ժողովը տարապարտ վիճա-
բանութենէ մ'աղատեց, յոր պիտի մղէր ան-
շուշտ անգիտութեամբ, կարծելով թէ Հա-
մարակալութեան դիւանին և Վարչութեան
մէջ անհամաձայնութեան խնդիր մ'է այս:

ԶԱՅՆԵՐ. — Այո, այո, շնորհակալ ենք:

Հետեւապէս ժողովը ըստ առաջարկու-
թեան Համարակալութեան դիւանի յաւելուա-
ծական վարկի առաջարկութիւնը Օրակարգէն
բառնալ ՈՐՈՇԵՑ միաձայն հաւանութեամբ:

Խնդիր Խարբերդի երեսփոխանական ընտրու-
թեան. — Վիճաբանութիւն ի վերայ Նախա-
ձեռնութեան դիւանի տեղեկագրոյն:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Այս խնդրոյն նկատ-
մամբ Նախաձեռնութեան դիւանի տեղեկա-
գիրն տակաւին մատուցուած չըլլալով, առ
այժմ չենք կրնար վիճաբանութեան մտնել և
հետեւապէս Հարկ կըլլայ սպասել այդ տեղե-
կագրին:

ՄԷՐԵՒԷՄ-ԳՈՒԼԻ Տ. ԷՖ. — Այս խնդրոյն
հետ ուրիշ խնդիրներ ալ յանձնուած են Նա-
խաձեռնութեան դիւանին, որոց տեղեկագ-
րերն ալ պատրաստ ըլլալով եթէ ժողովը կը
հաճի, ամենը մէկէն յանձնեմ վերջը Դիւանին,
ատենագրութեան կցուելու համար:

ԶԱՅՆԵՐ. — Լաւ, լաւ:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Մի և նոյն առաջար-
կութիւնը ևս պիտի ընէի արդէն, և աղա-
չէի բոլոր դիւանները որ Հաճին իրենց յանձ-
նարարեալ խնդրոց տեղեկագրերը մատուցանել,
որպէս զի վերջին նստի ատենագրութեան մէջ

անցնին և սահմանադրական տարեգրիսն զա-
նոնք իր գիւանաց յղելու պէտք չունենանք:

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Պէտք է Ատենա-
պետաց դիւանին բերիլք Վարչական կանո-
նադիրն ալ ատենագրութեան մէջ անցնել:

ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՖ. — Վախճանամբ
պոսիսած երեսփոխաններ ալ կան, անոնց տեղ
նոր ընտրութիւնք պէտք կատարուին:

Ժողովը կ'ՈՐՈՇԷ Նախաքննիչ դիւանաց
տեղեկագրերը վերջին նստի ատենագրութեան
մէջ անցնել:

Ազգ. երեսփոխան Սերովբեան Տ. Յարութիւն
քահանայի վախճանումք:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Պահած երեսփոխա-
նաց խօսքն եղաւ. ասոնց կարգէն է Ղալա-
թիոյ Աւագերէց Տ. Յարութիւն քահանայ Սե-
րովբեան, որ իւր եկեղեցական ծառայու-
թիւններէն զատ, Վարչութեան կրօնական
ժողովոյ և Տեսուչ խորհրդոց մէջ կրկին պաշ-
տօններ ունեցած և արժանապէս վարած է
զանոնք, որոյ մահը ցաւօք օրտի կը ծանու-
ցանեմ:

Վախճանեալը բարեկրօն քահանայ մ'էր
և երկար ատեն այս ժողովոյս մէջ աթոռ ու-
նեցած և իւր պաշտօնն ու պարտաւորու-
թիւնն անթերի կատարած էր: Աւստի կը
հրաւիրեմ զերեսփոխանս յոտին կանգնիլ և
օրհնել այս հեզաւամբոյր պաշտօնակցին յիշա-
տակը:

Այս հրաւերին վրայ բոլոր երեսփոխանք
միահամուռ յոտին կանգնած գոչեցին, « Յի-
շատակն արդարոց օրհնութեամբ եղիցի »:

Փակումն ժողովոյ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Գիտէք, երեսփոխան
էֆէնտիններ, որ ժողովս ամեն տարի ըստ օ-
րինի մարտի վերջերը կը փակուի: Եւ մայիսի
սկիզբը նորէն կը բացուի: Այսօր վերջին նիս-
տերնիս կազմեցինք, ուստի կարծէ որ ժողո-
վոյս փակման առթիւ Մայր դիւանի կողմէ
ծանօթութիւն տամ Ձեզ ներկայ չըջանիս մէջ
տեսնուած գործերուն վրայ: Ժողովս ներկայ
տարւոյ չըջանին մէջ ընդ ամենը 20 նիստ ու-
նեցած է, և այս 20 նիստերու իւրաքանչ-
իւրին մէջ ներկայ երեսփոխանաց թիւերն
կուղեմ Ձեզ ներկայացնել:

Ա.	Նիստ	Ներկայ	ՅԷ
Բ.	»	»	66
Գ.	»	»	66
Դ.	»	»	55
Ե.	»	»	82
Զ.	»	»	45
Է.	»	»	45
Ը.	»	»	73
Թ.	»	»	49
Ժ.	»	»	38
ԺԱ.	»	»	49
ԺԲ.	»	»	47
ԺԳ.	»	»	42
ԺԴ.	»	»	39
ԺԵ.	»	»	50
ԺԶ.	»	»	44
ԺԷ.	»	»	47
ԺԸ.	»	»	34
ԺԹ.	»	»	44
Ի.	»	»	38

Այս նիստերուն մէջ մէկ քանիներ կան:

յորս ներկայից թիւը 73 էն մինչև 82 եղած է, եւ ասոնք այն նիւտերն են, որոց մէջ յուզուած են Պատրիարքական հրաժարականի եւ այլ կենսական խնդիրներ: Շատ երեսփոխաններ կան որ օրակարգի խնդիրները տեսնելով ներկայ չեն գտնուած, ոմանք ալ բանաւոր պատճառաւ բացակայ գտնուած են: Ահաւասիկ ներկայ շրջանիս մէջ ժողովոյս զբաղած գործոց զլիսաւորները:

1. Կեդր. սնտուկի ելմտացոյցը առաջին անգամն ըլլալով քուէարկուեցաւ եւ յանձնուեցաւ Վարչութեան ի գործադրութիւն:

2. Ազգային տրոց բաշխման եւ հաւաքման նոր կանոնադիր մը քուէարկուելով, Վարչութեան յանձնուեցաւ, որ թէև տակաւին գործադրուած չէ, տակայն անշուշտ ի մտոյ պիտի գործադրի:

3. Ղալաթիոյ մէջ գտնուած արդի շէնքը կեդրոնական վարժարան ընել որոշուեցաւ եւ նոյնին նպաստելու համար կեդր. սնտուկէն գումար մը սահմանուեցաւ:

4. Ղալաթիոյ ընտրական իրաւանց բազմաժամանակեայ խնդիրը որ երկաքառե յուզմանց եւ գծտութեան առիթ եղած էր, վերջնական լուծումն ստացաւ եւ Ղալաթիոյ բնիկ եւ պանդուխտ ժողովուրդը իւր ընտրական իրաւանց տէր եղաւ:

5. Գաւառական վարժարանոց վիճակին եւ դաստիարակութեան ի գաւառս ունեցած կարեւորութեան մտտին խորքանշիր գաւառի առաջնորդներէն համար պահանջել որոշուեցաւ, ուղիեալ առ Ազգային ժողովն:

Սոյն որոշումը Պատրիարքական շրջաբերականով գաւառաց Առաջնորդներ

րուն հաղորդուեցաւ եւ գործադրութիւնը հրամայուեցաւ:

Յ. Ս. Երուսաղէմի մեծագումար պարտուց բարձման համար Ս. Պատրիարք Հօր առաջարկութեամբ բարեսէր ազգայիններէ Յանձնախումբ մը կարգուեցաւ, որ իւր սրաշտօնին արդէն սկսած եւ Ս. Երուսաղէմի վանքը իւր վրայ ծանրացող ստեղծուար պարաքէն ազատելու համար ջան ի գործ արկանելով կաշխատի խորհրդակցութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր:

Հետեւապէս Գիւանս կը յայտարարէ թէ Ազգ. ժողովոյ 79-80 տարւոյ շրջանը փակուած է, եւ յառաջիկայ շրջանի բացումը տեղի պիտի ունենայ ըստ որումագրութեան ներքին կանոնադրութեան, մայիս ամսոյ Ա. եօթնեկին մէջ: Այս պահուս պարաք կը համարիմ յանուն Գիւանի շնորհակալութիւն յայտնել ըստ այն երեսփոխանաց, որք իրենց պարտականութիւնը անթերի կատարելով, գործակից եղան վերոյիշեալ խնդրոց որոշման, եւ կը մաղթեմ որ յառաջիկայ շրջանին մէջ ալ մի եւ նոյն յարատեւութեամբ գործելով, ազգային կենսական մեծ խնդրոյն, այն է գաստիարակութեան գորտոր քայլ մ'առնել տարու յաջողին, որով միայն կրնայ վերականգնիլ Ազգ. ու երկիրը:

Երեսփոխանաց կողմէ Գիւանին եւ Գիւանին կողմէ Երեսփոխանաց փոխադարձ շնորհակալութեան ցոյցեր եղան եւ Ատեանք զոցուեցաւ ժամը 40 1/2 րն:

Ատեհաղայիր	Ատեհապետ
Մ. Յ. ՄԵԼԻՒԲԵԱՆ	Յ ԵՈՒՍՈՒՅԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔ

ՆԱԽԱԶԵՌՆՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒԱՆԻ

Վսեմախայլ Ստեհապետ Ազգային ժողովոյ

Հիսար եւ Պոյաճի-Գիւղ միացեալ թաղից կողմէ ընտրեալ երեսփոխան Յ. Արշակունի էֆէնտի հրաժարագիրը պատճառաբանեալ նկատուելով Ազգային ժողովէդ Նախաձեռնութեան Գիւանիս նախաքննութեան յանձնուեր է, Հօկտեմբեր 5 ի նիստին մէջ:

Յիշեալ հրաժարագրին պարունակութեանը նայելով, Արշակունի էֆէնտին թեպէտ ի սիլբան սիբեր է ընդունիլ երեսփոխանութեան պաշտօնը, Բայց յետոյ ի իսպառուստոր պարճառներ եւ նկատումներ ունեցեր է հրաժարականը փոխադրելու:

Այս պատճառաբանութիւնն ըստ ինքեան բաւական նիւթ չէր մատակարարեր քննութեան, եւ պարզ հրաժարականի գոյնը կուտար գրութեան. սա

տարբերութեամբ որ փոխանակ լուրջ ձևի մը տակ խմբագրուելու կամայական ձև մ'առած էր, իւր ոճին պատճառաւ:

Եւ եթէ Արշակունի էֆէնտի հրաժարագրին ուրիշ մէկ պարբերութիւնն էր որ աչքն զարկեր եւ քննութեան կարօտնկատուեր էր, այսինքն այն պարբերութիւնն որով կըսէ թէ Ազգային ժողովէ իւր այնքան առաջ գոտի ի մարժանաւորութիւնս եւ երեսփոխանական հանգամանքներու ճանկեց եւն, մեղ թուեցաւ որ անուշադրութեամբ սպրդեր են այդ բաներն Արշակունի էֆէնտի գրչէն, եւ թէ իւր նպատակը քաղաքավարական սրտտականութիւն մը կատարելով ժողովից շնորհակալութիւն յայտնելէ ուրիշ բան եղած չէ: Ապա թէ ոչ իւր արժանաւորութիւնն հաշակելու երած կըլլար Արշակունի էֆէնտին, որ ծիծաղելի էր, եւ մեք իւր խոհականութենէն անպատ-

չաճ անձնագրովութիւն մը սպասելու իրաւունք չունէինք :

Այսու ամենայնիւ Նախաձեռնութեան Դիւանս մտածեց հրաժարողէն բացառութիւն լսել իւր հրաժարման վերջոյ , զոր խիստ բանաւոր պատճառներու և նկատմանց վերագրած էր ինքն . բայց ստոր հարկ չմնաց : Վասն զի նոյն միջոցին ծննդոց արձանագրութեան քաղաւած մի հաղորդեցին Դիւանիս , որ կը ցուցընէր թէ Արշակունի էֆէնտի 1852 Յուլիս 3 ին մկրտուած էր , Բերայի Եկեղեցւոյն մէջ : Դիւանս այս արձանագրութիւնն յատկապէս ստուգելէ ետե , նկատելով որ՝ մեր մէջ սովորութիւն է առանց երկար ատեն անցընելու մկրտել նորածին երախաներն , և թէ հետեւաբար Արշակունի էֆէնտին իւր մկրտութեան թուականէն որչափ ալ կանուխ ծնած ըլլար՝ չէր կրնար 1852 տարիէն առաջ ծնած լինիլ և երեսփոխան ընտրուելու համար օրինական տարիքը լրացուցած ըլլալ , ցատելով տեսաւ որ Վարչութեան ծանօթագրին մէջ սխալում մը տեղի ունեցեր է Արշակունի էֆէնտի նկատմամբ , զայն ևս ուրիշ ընտրելոց հետ՝ Սահմանագրութեան 67 և 68 յօդուածոց համաձայն՝ ընտրելութեան հանգամանաց տէր ներկայացնելով , և այս պատճառաւ Ժողովոյդու զիւանիս անօգուտ զբաղմանց տեղի տրուեր է :

Ուրեմն Նախաձեռնութեան Դիւանս , ինչպէս դիտել տուած է արդէն՝ Արշակունի էֆէնտի ընտրութեանն օրինաւորութեանը նկատմամբ՝ Ժողովոյդ Օգոստոս 24 ի նիստին մատուցած տեղեկագրոյն մէջ , կը նկատէ թէ՛ բոլորում Արշակունի էֆէնտի ծննդեան թուականի մասին ստոյգ տեղեկութիւն մը կուգայ

յերևան զոր թերեւ ինքն իսկ կանգիտանար , և կը հաւատատէ թէ Արշակունի էֆէնտին՝ հազիւ ուրեմն քսան և եօթն տարեկան՝ դեռ ևս չունի օրինական տարիք երեսփոխան ըլլալու , նորա ընտրութիւնը բեկեալ է առաջի օրինաց , և հարկ իսկ չկայ իւր հրաժարողրին վրայ ինչոր յուզելու :

Հետեւաբար Չեր Նախաձեռնութեան գլխանը կեղրակայէ , ի բաց թողուլ Արշակունի էֆէնտի հրաժարողրը , ստրա ընտրութիւնն ըստ օրինի անվտեր հռչակել և Վարչութեան յանձնարարել որ հրաւէր կարգայ Հիսար և Պոյաճի-Գիւղ միացեալ թաղերուն նոր երեսփոխան մ'ընտրելու :

Մնամք յարգանօք
Ատենապետ և Տեղեկարբեր
Յ. Մերեկմ-Գուլի
Անդամք
Մ. Չօպանեան   Մ. Ռամայիլեան
14 Դեկտ. 1879
Կ. Պոլիս

Վսեմապատիւ Ատենապետ Ազգային
Ժողովոյ

Երեսփոխան Ս. Փափաղեան էֆէնտին առաջարկեր է Ժողովոյդ որ ազգային երեսփոխանք իրաւունք ունենան Վարչութեան Գատաստանական Խորհրդոյն և ազգային դատական ատենաներուն ունկնդիր լինելու , և կեդրոնական հաշուետու մարները քննելու :

Նախաձեռնութեան Դիւանս , որու յանձնուած է այս առաջարկին նախա-

քննութիւնը , պատիւ ունի ներկայիւս տեղեկագրել իւր կարծիքն առ Ազգային Ժողովոյդ :

Երեսփոխանք՝ Վարչութեան գործոց նկատմամբ Ժողովոյդ մէջ ըստ օրինի հարցում և հարցապնդում ընելու կարող ըլլալով՝ վերոյիշեալ կրկին իրաւունքները կը վայելին արդէն սկզբամբ : Միայն թէ՛ առաջարկութիւնն այդ իրաւանց կիրառութեան նոր եղանակ մը ցոյց կուտայ :

Նկատելով ուրեմն որ՝ ազգային դատական ատենաներն երեսփոխանաց դէմ դոց պահելն՝ ոչ երեսփոխանական իրաւասութեան հետ կը համաձայնի և ոչ ալ արդարութիւնը կապահովէ :

Նկատելով միւս կողմէ որ՝ ազգային դատական ատենաներու ներկայացեալ խնդիրները պատուոյ վերաբերեալ այնպիսի փափուկ կէտեր կը պարունակեն ստեղծ , որոց հրապարակուիլը ծանր անպատեհութիւններ կուսնենայ ,

Նախաձեռնութեան Դիւանս կը կարծէ թէ՛ արեւք է որ ազգային դատական բոլոր ատենաներն երեսփոխանաց համար բաց ըլլան , բայց դատարանք իրաւունք ունենան հարկ տեսած ատեննին՝ ատենանը դռնփակի վերածելու :

Կեդրոնական հաշուետու մարաց քըննութեան խնդրոյն դալով ,

Նախաձեռնութեան Դիւանս կը նրկատէ որ՝ ելմտական գործողութեանց հսկողութիւնը կարի կարեոր է :

Կը նկատէ միանգամայն որ՝ դանձային գործողութիւնները վարկի առանցքին վրայ գաւառուով , անոնց համար հանապազօրեայ քննութեան թողաու թիւն ընելը՝ կեդրոնական անուկին վարկը վտանգի կենթարկէ :

Ուստի կը կարծէ թէ՛ այս երկու կէտերը միանգամայն ապահովելու լաւագոյն միջոցն այն է որ , կեդրոնական անուկի կշիռն՝ ու վիճակն ամեն ամսագլուխի պաշտօնէ հրատարակուի , և ստով գիւրութիւն ընծայուի երեսփոխանաց՝ ազգային ելեմտից խնդրոյն ի մօտայ հսկելու :

Հետեւաբար Չեր Նախաձեռնութեան Դիւանը կեղրակայէ որոշել որ ,

1. Ազգային դատարաններն երեսփոխանաց համար բաց ըլլան .
2. Գատարանք իրաւունք ունենան հարկ տեսած ատեննին՝ ատենանը դռնփակի վերածելու .
3. Կեդրոնական անուկի կշիռն ու վիճակն ամեն ամսագլուխ հրատարակուի ի պաշտօնէ :

Մնամք խորին յարգանօք
Ատենապետ և Տեղեկարբեր
Յ. Մերեկմ-Գուլի
Անդամք
Մ. Չօպանեան   Մ. Ռամայիլեան
1880 Մարտ 1
Կ. Պոլիս

Վսեմապատիւ Ատենապետ Ազգային
Ժողովոյ

Նիկողոս Մ. Թիւլպէնտեան էֆէնտի Մարտ 6 թուականը կրող մի խընդրագիրն յղեալ է Ազգային Ժողովոյդ առ Նախաձեռնութեան Դիւանս ի նախաքըննութիւն :

Սոյն գրով կը խնդրէ Թիւլպէնտեան էֆէնտի որ Ժողովոյ՝ Խարբերու երեսփոխանական ընտրութեան խնդրոյն առ-

Թիւ Նախաձեռնութեան Գիւանիս տեղեկագիրն ի նկատ առած միջոցին՝ բարեհաճի յատեան իւր կոչել զինքն և անձինն արդարացուցման համար խօսեցնել Յիշեալ խնդրագրին թէ նախագատութիւնքն և թէ եզրակացութիւնքըն նութեան առատ նիւթ կը մատակարարեն թէպէտ, բայց Չեր Նախաձեռնութեան Գիւանը նկատելով որ սոյն խնդիրը խարբերու ընտրութեան նկատմամբ 26 Հոկտ 1880 թուականաւ իւր մասուցած տեղեկագրէն (տե՛ս ատենագրութիւն Ազգ. Ժողովոյ երես 399) ծնունդ կառնու, և թէ յիշեալ ընտրութեան բեկանմամբ թիւլ պէնտճեան էֆէնտի ծանր դիրքի մը մէջ մտած է, կը փախաքի որ՝ իրաց այս վեճակին մէջ՝ թիւլ պէնտճեան էֆէնտի նըկատմամբ որ և է կանխակալ կարծեաց ճնշման կասկածանք յառնելու տեղի չը արուի :

Ուստի կառաջարկէ որ Ժողովը վերոյիշեալ խնդրագրին նախաքննութիւնն իւր միւս Գիւաններէն միոյն յանձնել բարեհաճի :

Անկասկած լինելով թէ Ժողովը քաջ պիտի ըմբռնէ որ իւր Նախաձեռնութեան Գիւանին առաջարկն ազատամտութեան արդիւնք է :

Մնամք անոր ընդունելութեանն ակնկալու :

Ատենապետ և Տեղեկաբեր

Յ. ՄԷՐԵՒՄ-ԳՈՒԼԻ

Անդամք

Մ. ԶՕՊԱՆԵԱՆ   Մ. ՌԱՅԱՅԷԼԵԱՆ

1 Ապրիլ 1880

ԽՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ

ԱՏԵՆԱՊԵՏԱՅ ԳԻՒԱՆԷՆ ՊԱՏՐԱՍՏԵԱԼ

ԸՍՑ ՅԱՆՉՆԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՑ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

ԹՈՒՐԳԻՈՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Յօդուած 1. Թուրքիոյ Հայոց կեդրոնական վարչութեան իշխանութիւնն յանձնուած է Կ. Պօլսոյ Պատրիարքին, որ կը վարէ զայն վարչական Խորհրդոյն միջոցաւ : (Տե՛ս Յօդուած 8) :

Ա.

ՊԱՏՐԻԱՐԿ

Յօդ. 2. Պատրիարքն Ազգային վարչութեան նախագահն է, անոր գործադիր իշխանութիւնը կը վարէ և Տէրու

Թեան ու Ազգին միջև կեցած յարաբերութեանց պաշտօնական միջնորդն է :

Իւր պարտաւորութիւնն է հսկել ազգային Սահմանադրութեան և օրինաց անթերի գործադրութեան :

Յօդ. 3. Պատրիարքն առ ինքն եկած պաշտօնական գրերն՝ յետ արձանագրութեան ի գիւանատան՝ կը յանձնէ վարչական Խորհրդին, կամ այն Խորհրդականին որու ձեռնհասութեան որ կը պատկանի : (Տե՛ս Յօդ. 19, 21, 22, 23, 24 և 25) . և անոնց որոշումներն՝ ստորագրեալ ընդունելով անմիջապէս կը գործադրէ պաշտօնական գրութեամբ, զոր իրեն հետ կ'ստորագրէ որոշող մարմինն :

Բայց երբ Պատրիարքն համամիտ չը լինի տրուած որոշման, կը վերադարձնէ զինդիրն 'ի կրկին նկատառումն հանդերձ իւր գիտողութեամբ:

Եւ եթէ համաձայնութիւն չգոյանայ, Պատրիարքը կը ներկայէ զինդիրն վարչական Խորհրդին՝ երբ անհամաձայնութիւնը Խորհրդականաց հետ է, և Ողգային Ժողովոյ վճռոյն երբ վարչական Խորհրդին հետ է:

Յօդ. 4. Պատրիարքն ինքնին կը արնօրինէ և կը գործադրէ այն ամեն խընդիրներն, որ օրինօք նախատեսեալ են, կամ ստիպողական լինելով անյապաղ արնօրինութեան կը կարօտին:

Սոյն երկուց պարագայից մէջ 'ի գործ գրուած տնօրինութեանց պատասխանատուն Պատրիարքն է միայն, մինչև որ ձեռնհաս մարմնոյն հաղորդելով ընդունել և արձանագրել տայ զանոնք:

Յօդ. 5. Պատրիարքը կը հսկէ որ վարչական Խորհրդականք և եկեղեցական ու աշխարհական ազգային ամեն կարգի պաշտօնեայք իրենց պարտիքն անթերի կատարեն. և երբ ազգային Սահմանադրութեան և օրինաց առջև անբաւական կամ անաստող դտնուին սոքա, Պատրիարքն անոնց պաշտօնանկութիւնը կառաջարկէ իւրեանց վերադաս իշխանութեան, պատճառաբանեալ տեղեկագրով:

Յօդ. 6. Պատրիարքը փոխանորդ մ'ունի, զոր ինք կընտրէ և վարչական Խորհրդոյն հաւանութիւնն ստանալէ ետեւ կ'անուանէ:

Յօդ. 7. Պատրիարքական փոխանորդին պաշտօնն է, նշանառութիւնները և պսակադրութիւններն հրամանել

և ճանապարհորդաց անցադրերը վաւերել 'ի գիմաց Պատրիարքին. թէ՛ Պօլսաբընակ և թէ՛ գաւառարհակ ազգայնոց վիճակագրութեանն հող տանիլ: Պատրիարքարանի ներքին բարեկարգութեան հսկել. Պատրիարքարան գիմաղ աղքատ ազգայնոց վիճակն ստուգել և արժանաւորները թաղային մատակարարութեանց յանձնարարել. բանտարկեալ ազգայնոց վիճակին վերահասու լինիլ, և Դատական Խորհրդականին կարծիքն առնելով կարելի օգնութիւնն ընել անոնց. վարչական մարմնոց կողմէ յանձնարարեալ խընդիրները անօրինել. և առ ինքն հասած վէճերն իրաւախօսութեամբ կարգադրել:

Բ.

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՐԴ

Յօդ. 8. Վարչական Խորհուրդը կը բաղկանայ տէրութեան և ազգային օրինաց հմուտ վեց Խորհրդականներէ. որոց իւրաքանչիւրն՝ ըստ իւրեանց յանձնառութեան՝ վարչական գործոց մէն մի ճիւղերուն կը յատկացուին, և անոնց արնօրինումն ու հսկողութիւնը կ'ստանձնեն, հետեւեալ բաժանմամբ:

- 1. Կրօնական գործոց
- 2. Յարաբերական »
- 3. Ներքին »
- 4. Դատական »
- 5. Կրթական »
- 6. Տնտեսական »

Յօդ. 9. Վարչական Խորհրդոյն վեց անդամներն Ազգային Ժողովոյ մեծամասնութեան վստահութիւնը վայելող ձեռքն

հաս անձինք պէտք է ըլլան, զորս Պատրիարքն ընտրելով կընտրկայէ առ Ազգային Ժողովն, միանդամայն և առ Բ. Դուռն:

Յօդ. 10. Վարչական Խորհրդէն որ և է պատճառաւ պակսող Խորհրդակալնին տեղ՝ Պատրիարքն անյապաղ նոր մը կընտրէ, մնայեալ անդամոց կարծիքն առնել յետոյ:

Յօդ. 11. Վարչական Խորհրդին պաշտօնը երկու տարի կը տևէ. և անօր անդամները վերընտրելի են:

Յօդ. 12. Իւրաքանչիւր Խորհրդական առ նուազն շաբաթը մի անգամ կերթայ 'ի Պատրիարքարան, և իւր ճիւղին վերաբերեալ խնդիրները՝ վարչութեան ներքին կանոնադրին համաձայն կը տնօրինէ, 'ի հարկին Պատրիարքին հետ Խորհրդակցելով: Իսկ իւր ձեռնհասութեան վեր գատած խնդրոց տնօրէնութիւնն ու պատասխանատուութիւնը վարչական Խորհրդոյն կը թողու:

Այն խնդիրներն, որք մէկէն աւելի ճիւղերու կը վերաբերին, ձեռնհաս Խորհրդականաց միաբան գործակցութեամբ կը տնօրինուին:

Յօդ. 13. Վարչական Խորհուրդն՝ առ նուազն՝ ամիսն երկու անգամ 'ի նիստ կը գումարի. և որոշեալ ժամուն՝ ներկայից մեծագոյն մասով՝ կը տնօրինէ կանխաւ հաղորդուած օրակարգին մէջ նշանակեալ խնդիրները. միանգամայն և կը տեղեկանայ Խորհրդականներուն առանձինն կատարած տնօրէնութեանց:

Յօդ. 14. Վարչական Խորհրդականք պատասխանատու են առ Ողգային Ժողովն, մէն մի Խորհրդական՝ իրեն յաւուկ ճիւղին համար անհատաբար, իսկ

հանրական խնդրոց համար՝ ամենքն հաւաքաբար:

Յօդ. 15. Վարչական Խորհուրդն՝ իւր անմիջական իրաւասութեան ենթարկեալ ազգային հաստատութեանց համար՝ մատակարար հոգարարութիւններ կը կարգէ, ձեռնհաս Խորհրդականին կարծիքն առնել յետոյ:

Նմանապէս անձնիւր Խորհրդական իրաւունք ունի՝ իւր ձեռնհասութեան պատկանեալ խնդրոց համար՝ 'ի հարկին առժամանակեայ մասնախմբեր կարգելու:

Սոյն հոգարարութիւններն ու մասնախմբերը Պատրիարքին կողմէ կը կոչուին 'ի պաշտօն, և զիրենք ընտրող մարմնոյն պատասխանատու մնալով կը գործեն:

Յօդ. 16. Իւրաքանչիւր Խորհրդական իւր պաշտօնին յատուկ դիւանադպիրներն ինք կընտրէ, և իւր ճիւղին ծախուց համար ելմտացոյցին մէջ նշանակեալ գումարին համեմատութեամբ անոնց թոշակը կը սահմանէ, և վարչական Խորհրդին հաւանութեանն ենթարկելէ յետոյ Պատրիարքին կը ներկայէ, որ զանոնք կանուանէ:

Յօդ. 17. Վարչական Խորհրդականք չեն կրնար ստորագաս համարատու ճիւղերու մէջ միանգամայն պաշտօն վարել. նմանապէս և չեն կրնար Ողգային Ժողովոյ Մայր և Նախարանիչ Դիւաններուն և Կրօնային ու Քաղաքային Ատեաններուն անդամ լինիլ:

Յօդ. 18. Վարչական Խորհրդականք և ազգային ամեն կարգի անթոշակ պաշտօնատարք՝ իրենց երթևեկի ծախուց փոխարինութեան համար՝ որոշեալ գումար մը կ'ստանան կեդրոնական անտուկէն: Սոյն փոխարինութեան աստիճանն ու քա-

նախութիւնը մասնաւոր կանոնադրով պիտի սահմանուին Ազգային ժողովէն, ըստ առաջարկութեան Վարչական Խորհրդոյ:

Կրօնական Խորհրդական

Յօդ. 19. Կրօնական Խորհրդականին պաշտօնին է՝ Ազգին կրօնական գործոց ընդհանուր տեսչութիւնը: Իւր պարտաւորութիւնքն են՝ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ դաւանութիւնն ու աւանդութիւններն անեղծ պահել տալ. կրօնական զգացումն Ազգին մէջ զարգացնելու ջանալ. եկեղեցեաց և եկեղեցականաց բարեկարգութեան, եկեղեցական պաշտամանց՝ ընթերցուածոց և երգեցմանց կանոնաւորութեան, ինչպէս նաև ազգային վարժարանաց և ընծայարանաց մէջ քրքրիստոնէական կրօնի ուսուցման հսկել. կրօնագիտութեան դասադրքերն ու դասատուներն որոշել և արտօնել. ուսեալ և արժանաւոր եկեղեցականներ հասցնելու, եկեղեցականաց վիճակը բարւոքելու և անոնց փապագայն ապահովելու հոգ տանիլ:

Կրօնական Խորհրդականն Եպիսկոպոս մը կը լինի:

Յօդ. 20. Կրօնական Խորհրդականը կառավարիչ է Կ. Պօլսոյ Եկեղեցեաց Բարոզիչներն ու Աւագ Բահայներն, և Պատրիարքը կանուանէ զանոնք:

Յարաբերական Խորհրդական

Յօդ. 21. Յարաբերական Խորհրդականին պաշտօնն է՝ Տէրութեան և ուրիշ ազգաց հետ յարաբերութեանց ընդհանուր տեսչութիւնը. յարաբերութիւնք՝

որք կը ծագին Ազգին առանձնաշնորհութիւններէն և աւանդական սովորութիւններէն: Իւր պարտաւորութիւնքն են՝ Ազգին իրաւունքն ու արտօնութիւններն անվճար պահելու և արդիւնաւորելու աշխատիլ. և քննել ու որոշել այն ամեն ինդիւիւներն, որք Տէրութեան և ուրիշ ազգաց հետ բանակցութեան կը կարօտին:

Լներքին գործոց Խորհրդական

Յօդ. 22. Լներքին գործոց Խորհրդականին պաշտօնն է՝ առաջնորդական վիճակաց և Կ. Պօլսոյ Թաղերուն հետ յարաբերութեանց ընդհանուր տեսչութիւնը: Իւր պարտաւորութիւնքն են՝ ազգային Սահմանադրութեան և օրինաց ամենուրեք գործադրութեան հոգ տանիլ. ներքին բարեկարգութեան հսկել. ազգայնոց նիւթական զարգացման միջոցներուն գրադիլ. և քննել ու որոշել առաջնորդական վիճակներուն ու Կ. Պօլսոյ Թաղերուն վերաբերեալ օրինական և վարչական խնդիրները:

Դատական Խորհրդական

Յօդ. 23. Դատական Խորհրդականին պաշտօնն է՝ ազգային դատական գործոց ընդհանուր տեսչութիւնը: Իւր պարտաւորութիւնքն են՝ ազգայնոց բողոքներուն և դատերուն օրինաւոր քննութեան և վճռոց ճշգիւ գործադրութեանն հրահել. Բ. Դռնէն և Պատրիարքին յանձնարարեալ դատերը ձեռնհաս դատարանաց յղել. և ազգային դատական օրինաց ճշգիւ կիրառութիւնը պաշտպանել:

Կրթական Խորհրդական

Յօդ. 24. Կրթական Խորհրդականին պաշտօնն է՝ ազգային կրթութեան ընդհանուր տեսչութիւնը: Իւր պարտաւորութիւնքն են՝ ազգային կրթութիւնն ընդհանրացնելու և զարգացնելու միջոցները քաջալերել. ազգային վարժարանաց, ընծայարանաց և մատենադարանաց վրայ հսկել. մանկավարժներն ու դասատուներն արտօնել. անոնց կացութիւնը բարւոքելու, ապագայն ապահովելու և հետըզհետէ լաւագոյններն հասցնելու հոգ տանիլ. ազգային վարժարանաց դասագրքերն որոշել. և ազգային կրթութեան աշխատող անհատից և մարմնոց ուղղութեանն հսկել:

Տնտեսական Խորհրդական

Յօդ. 25. Տնտեսական Խորհրդականին պաշտօնն է՝ Եկեղեցեաց, վարժարանաց, Վանօրէից և այլ ամենայն ազգային հաստատութեանց տնտեսական ընդհանուր տեսչութիւնը: Իւր պարտաւորութիւնքն են՝ ազգային սեփականութեանց անկորուստ պահպանութեան, նոցա պատկանեալ գոյից՝ կալուածոց և հասուծից կանոնաւոր արձանագրութեան և պարբերական համարատուութեան և վազըֆաց ու կտակաց ճշգիւ գործադրութեան հսկել. Կ. Պօլսոյ մէջ շինութեանց, նորոգութեանց և գնմանց խընդիրները անօրինել. իսկ ապագիկ գրնմանց կամ վաճառմանց և փոխառութեանց վերաբերեալ խնդիրները՝ վարչական Խորհրդին կարծիքն ստանալով արտօնել. կեդրոնական սնտուկին ելու մուտքը տնտեսել, ըստ որոշեալ ելմտա-

ցոյցին. և ուղղակի ու անուղղակի տրոյ կանոնաւորապէս բաշխման ու հաւաքման հոգ տանիլ:

Գլխիւ Բ.

ԴԱՏԱՐԱՆԲ

Յօդ. 26. Ազգային դատական իշխանութիւնն երեք աստիճանի իրաւասութեամբ՝ Ի գործ կը դրուի, [Թաղային՝ կեդրոնական և բարձրագոյն դատարաններու միջոցաւ:

Յօդ. 27. Որ և է խնդիր, ի բաց առեալ ազգային պաշտօնակալաց և եկեղեցականաց պաշտաման վերաբերեալներն, (Տե՛ս Յօդ. 35 և 41) նախ՝ ամբաստանեալ կողման Թաղային Դատարանին կը ներկայանայ. և երբ հաշտարարութեամբ չվերջանայ, կեդրոնական Դատարանին կուղայ. իսկ երբ հակառակորդ սորա վճռոյն չհաւանին, Բարձրագոյն Դատարանին կը դիմեն՝ վերաքննութեան համար:

Յօդ. 28. Ամեն կարգի դատաւորք երկու տարուան համար կը նտրուին, և վերընտրելի են:

Ա.

Թաղային Դատարանք

Յօդ. 29. Թաղային Դատարաններուն պաշտօնն է՝ իրենց յանձնարարեալ խնդիրներն ու վէճերն հաշտարարութեամբ լուծելու աշխատիլ. և երբ չյաջողին՝ տեղեկագրել առ Դատական Խորհրդականն, որ կը յղէ զխնդիրն առ պատկանեալ սենեակ կեդրոնական Դատարանին:

Յօդ. 30. Թաղային Դատարանները կը կազմուին՝ Թաղական Խորհրդէն դուրս և անկից ընտրեալ բանիրուն, ամուսնացեալ և թաղեցւոց վստահութիւնը լիովին վայելող երկու անձերէ, և թաղին եկեղեցական դասէն ընտրեալ մի քահանայէ :

Բ.

Կեդրոնական Դատարան

Յօդ. 31. Կեդրոնական Դատարաններք սենեակներու կը բաժնուի, Ամուսնական, Անհատական և Վարչական. և իւր պաշտօնն է՝ ասոնց միջոցաւ ընել և վճռել ազգային շրջանակին մէջ տեղի ունեցած ամեն դատերը :

Յօդ. 32. Կեդրոնական Դատարանի անդամք Վարչական Խորհրդէն կը ընտրուին, ըստ առաջարկութեան Դատական Խորհրդականին :

Ամուսնական Սենեակ

Յօդ. 33. Ամուսնական Սենեակը կը կազմուի, 40 տարին լրացուցած և Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ օրինաց հմուտ հինգ ձեռնհաս անձերէ, որոց երեքն եկեղեցական պէտք է լինին :

Այս Սենեակին կը պատկանին բոլոր ամուսնական դատերն :

Անհատական Սենեակ

Յօդ. 34. Անհատական Սենեակը կը կազմուի, 30 տարին լրացուցած և Տէրութեան օրինաց հմուտ հինգ ձեռքնհաս անձերէ :

Այս Սենեակին կը պատկանին ժա-

ռանգական, կտակային, ընտանեկան, պատուոյ և քնասու հատուցման, և այլ ամենայն անհատական դատերն :

Վարչական Սենեակ

Յօդ. 35. Վարչական Սենեակը կը կազմուի, 30 տարին լրացուցած և վարչական օրինաց հմուտ հինգ ձեռնհաս անձերէ :

Այս Սենեակին կը պատկանին՝ վարչական Խորհրդոյ և դատական Բարձրագոյն Ատեանի անդամներէն զատ՝ բոլոր առաջնորդական, վանական, թաղային և այլ ամենայն ազգային պաշտօնատարաց, մանկավարժից և դասատուաց պաշտօնին ու պարտաւորութեան՝ ինչպէս նաև ընտրական իրաւանց և ազգային հրատարակութեանց՝ վերաբերեալ դատերն :

Գ.

Բարձրագոյն Դատարան

Յօդ. 36. Բարձրագոյն Դատարանը կը կազմուի, Կրօնային և Քաղաքային երկու ատեաններէն. որոց առաջինը կը բաղկանայ հինգ օրէնսգէտ եկեղեցականներէ, և միւսը՝ հինգ օրէնսգէտ այլ խարհականներէ : Այս երկու Ատեանները միանալով կը կազմեն Խառն Ատեանը :

Յօդ. 37. Կրօնային և Քաղաքային Ատեաններն Ազգային Ժողովէն կը ընտրուին. Ատեանապետաց դիւանին ներկայած սրբազրեւի ցանկերուն վրայ :

Կրօնային Ատեանին համար Ատեանապետաց Դիւանին կողմէ ներկայելի ցանկը՝ քաղեալ պիտի ըլլայ Եկեղեցական Վիճակային Ժողովէն պատրաստուած եւ ապատիկ ցանկին մէջէն :

Կրօնային Ատեան

Յօդ. 38. Կրօնային Ատեանին պաշտօնն է՝ վերաքննել Կեդրոնական Դատարանին վճռած այն խնդիրներն, որք զուտ կրօնական հանգամանք ունին :

Քաղաքային Ատեան

Յօդ. 39. Քաղաքային Ատեանին պաշտօնն է՝ վերաքննել Կեդրոնական Դատարանին վճռած այն խնդիրներն, որք զուտ քաղաքական հանգամանք ունին :

Խառն Ատեան

Յօդ. 40. Խառն Ատեանին պաշտօնն է՝ վերաքննել Կեդրոնական Դատարանին վճռած այն խնդիրներն, որք կրօնական և քաղաքական հանգամանք միանգամայն ունին :

ԳԼՈՒԽ Գ.

ԿՐՕՆԱՅԻՆ ԱՏԵԱՆԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ՄԱՍՆԱՌՈՐ ՏՐԱՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆԵՐ

Յօդ. 41. Կրօնային ատեանը պաշտօն ունի նաև՝ քննել և լուծել այն կրօնական խնդիրներն ու վէճերն՝ որոց համար Պատրիարքը, Կրօնական Խորհրդականին կարծիքն առնել յետոյ, հարկ կը տեսնէ՝ իւր կամ Կրօնական Խորհրդականին նախագահութեամբ՝ յատկապէս Կրօնային Ատեանը գումարել, և խնդիրն անոր որոշմանն ենթարկել : Նմանապէս պաշտօն ունի՝ ձեռնադրութեան համար ներկայացեալ ընծայացուաց արժանիքը քննել, ստուգել և անոնց ընդունելութիւնն որոշել :

Սոյն Ատեանը կը քննէ և կը դատէ եկեղեցականաց պաշտօնին և պարտաւորութեանը վերաբերեալ խնդիրներն :

Յօդ. 42. Քահանայի ձեռնադրութիւն չկրնար կատարուիլ Կ. Պօլսոյ մէջ, մինչև որ Կրօնական Խորհրդականին առաջարկութեան վրայ Պատրիարքին կողմէ արտօնեալ չըլլայ. և այս արտօնութիւնը չկրնար տրուիլ, մինչև որ թաղի մը Քահանայից դասն ու Թաղական Խորհուրդն ստորագրեալ տեղեկագրով չը խնդրեն, ընծայացուին վարուց ու բարուց համար չվկայեն, և անոր ապրուստին ապահովութիւնը չերաշխաւորեն :

Սոյն պայմաններուն համեմատ կը կատարուի նաև դաւառաց մէջ քահանայից ձեռնադրութիւնը, դաւառին Առաջնորդ Եպիսկոպոսին ձեռօք : Եւ եթէ դաւառին Առաջնորդը Եպիսկոպոս չէ, ձեռնադրութեան հրամանը Պատրիարքէն կը տրուի :

Նմանապէս կուսակրօն եկեղեցականի ձեռնադրութիւն թէ՛ ի Կ. Պօլիս և թէ՛ ի դաւառս՝ չկրնար կատարուիլ, մինչև որ Եպիսկոպոսի մը կամ վանական Միարանութեան մը կողմանէ ընծայացուին բարուց և վարուց համար գրաւոր վկայութիւն չտրուի, ուսման մասին պաշտօնական քննութենէ չանցնի և Պատրիարքէն արտօնեալ չլինի :

Իսկ Առաջնորդաց Եպիսկոպոսական կողման մասին Գաւառական Ժողովոյ տեղեկագիրը Կրօնային Ատեանին մէջ քննուելէ ետև, Պատրիարքը կը կնքէ Եպիսկոպոսացուին վկայականն, ըստ առաջարկութեան Կրօնական Խորհրդականին :

Յօդ. 43. Երբ Կրօնային Ատեանը խնդիր մ'իւր ձեռնհասութենէն վեր դա-

տէ, կամ Պատրիարքն և կամ Կրօնական Խորհրդականը չհաւանին Կրօնային Ատեանին որոշման, Պատրիարքին հրաւիրանաց վրայ Եկեղեցական Վիճակային Ժողով կը գումարի և խնդիրն անոր որոշման կենթարկի:

Եկեղեցական Վիճակային Ժողով

Յօդ. 44. Եկեղեցական Վիճակային Ժողովը կը բաղկանայ, Կ. Պօլսոյ մէջ գըտնուող Եպիսկոպոսներէն և առաջնորդ կամ վանահայր վարդապետներէն, Երուսաղէմայ և Կ. Պօլսոյ Պատրիարքական Փոխանորդներէն, և Կ. Պօլսոյ Եկեղեցեաց քարոզիչներէն և աւագ քահանայներէն. ի բաց առեալ վարչութեան կողմէ ընդ դասաստանաւ ճանչուած եկեղեցականներ:

- ՏԻԳՐԱՆ ԵՈՒՍՈՒՅԵԱՆ,
- ՍԵՐՎԱԶԷՆ,
- ԱՅԻԿ ՈՒՆՃԵԱՆ,
- Բ. ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ,
- Մ. ԷՍԱԵԱՆ,
- Յ. ՄԷՐԵՒՄ-ԳՈՒԼԻ,
- Կ. Ս. ԻԻԹԻՒՅԵԱՆ,
- ՄԱՏԹԷՈՍ ԵՊԻՍԿՈՒՑՄԻՆԻԱՆ,
- ՍՏԵՓԱՆ Մ. ՊԷՑԼԻԿՅԵԱՆ,

ըն, Եւ իւր պաշտօնն է՝ կաթողիկոսական և Պատրիարքական և Կրօնային Ատեանի անդամակցութեան ընտրելեաց ցանկերը պատրաստել և առ ինքն յանձնարարեալ խնդիրները լուծել:

Ի հարկին դաւառաց Առաջնորդներն ալ կը հրաւիրուին Եկեղեցական Վիճակային Ժողովին. մանաւանդ բարձրագոյն կարեւորութիւն ունեցող կրօնական խնդրոց լուծման և կաթողիկոսական ցանկի պատրաստութեան համար:

Յօդ. 45. Եկեղեցական Վիճակային Ժողովն՝ երբ խնդիր մ'իւր ձեռնհասութենէն վեր դատէ, Արարատեան Մայր Աթոռոյ կաթողիկոսին կը գրիմէ ստորագրեալ տեղեկագրով:

4 Ապրիլ 1880

- Ատենապետ Ազգային Ժողովոյ
- Ատենապետ Դաստիարակութեան Գիւանի
- Ատենապետ Կայուածոց Դիւանի
- Ատենապետ Համարակալութեան Դիւանի
- Ատենապետ Տարաբերութեան Դիւանի
- Ատենապետ Նախաձեռնութեան Դիւանի
- Ատենապետ Խմբագրութեան Դիւանի
- Անդամ Կրօնական Ժողովոյ
- Անդամ Քաղաքական Ժողովոյ:

ՅԱՆԿ ԽՆԴՐՈՑ

Ա Զ Գ Ա Յ Ի Ն Ժ Ո Ղ Ո Վ Ո Յ

ՇՐՋԱՆԾ 1879 ԱՄԾ

ԿԱՐԳ ԽՆԴՐՈՑ

ՎԻՃԱԿ ԽՆԴՐՈՑ

1. — Բացում ժողովին ՚ի Ս. Նախագահէն:

Ա. Նիստ. 41 Մայիս 1879. Գեր. Պատրիարքական Փոխանորդ Տէր Մաթթէոս Սըրբազան յանուն Ս. Պատրիարք Հօր քաջաւատեանը յատուկ ատենաքանութեամբ:

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

2. — Վաւերացում Երեսփոխանական ընտրութեանց:

Ա. Նիստ. 41 Մայիս 1879. Երրորդ վիճակաւ դադարեալ երեսփոխանաց տեղ՝ Բերայի, Գառնի փաշայի, Միջագիւղի թաղերուն կատարած նոր ընտրութիւնը, նոյնպէս թէ՛ դադարեալ եւ թէ՛ պակասած կեկեղեցական երեսփոխանաց նոր ընտրութիւնը, նոյնպէս Գում-Գափուի Մայր եկեղեցւոյ եւ միացեալ թաղից, Խասգիւղի, Գարակէօմրիւկի, Իսկիւտար Ս. Խաչ թաղի եւ Կարնոյ դաւառին պակասած երեսփոխանաց տեղ՝ նոր ընտրութիւնը վաւերացան:

Բ. Նիստ. 48 Մայիս 1879. Երկնկայի երեսփոխանին ընտրութիւնը վաւերացաւ:

Գ. Նիստ. 48 Յունիս 1879. Ազրիանու պօլսոյ երեսփոխանին ընտրութիւնը վաւերացաւ:

Դ. Նիստ. 22 Յունիս 1879. Ղալաթիա, Պէշքոզ եւ Գանտիլլի միացեալ թաղից դադարեալ երեսփոխանին տեղ՝ նոր ընտրութիւնը, եւ Պալատու ու Սամաթիոյ պակասած երեսփոխանները:

րեստիտանաց տեղ՝ նոր ընտրութիւնքն վաւերացան :

Է. Նիստ . 20 Յունիս 1879 . Ակնայ երեստիտանին ընտրութիւնը վաւերացաւ :

Թ. Նիստ . 24 Օգոստ . 1879 . Պալատու երեստիտանին ընտրութիւնը վաւերացաւ :

Ժ. Նիստ . 21 Սեպտեմբեր 1879 . Եկեղեցական երեք երեստիտանաց ընտրութիւնը վաւերացաւ :

ԺԱ. Նիստ . 5 Հոկտեմբեր 1879 . Եէնի Գափուր երկու երեստիտանաց ընտրութիւնն վաւերացաւ :

ԺԷ. Նիստ . 8 Փետրվար 1880 . Եգիպտոսի երեստիտանին ընտրութիւնը վաւերացաւ :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

Ա. Նիստ . 11 Մայիս 1879 . Նախաձեռնութեան դիւանին Յդեալ

Թ. Նիստ . 24 Օգոստոս 1879 . Նախաձեռնութեան դիւանի տեղեկագրին Մայր դիւանին աւանդեալ : Օրակարգ

Ժ. Նիստ . 21 Սեպտ . 1879 . Ժողովն ընդունեց սոյն տեղեկագրին եզրակացութիւնը :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

Ա. Նիստ . 11 Մայիս 1879 . Սոյն կազմութիւնն ամբողջ

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

Ա. Նիստ . 11 Մայիս 1879 . Ս. Նախագահին առաջարկութեանը վրայ Օրաձգեալ

Բ. Նիստ . 18 Մայիս 1879 . Վարչութեան յայտագիրն Նախաձեռնութեան Դիւանին Յդեալ

Թ. Նիստ . 24 Օգոստոս 1879 . Նախաձեռնութեան դիւանի տեղեկագրին Մայր դիւանին աւանդեալ : Օրակարգ

Ժ. Նիստ . 21 Սեպտեմբեր 1879 . Ժող

վրն ընդունեց սոյն տեղեկագրին եզրակացութիւնը :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

6. — Հրաժարական Օտեան Գ. Էֆէնտիի յԱ. Ատենապետութենէ :

Բ. Նիստ . 18 Մայիս 1879 . Ժողովը մերժեց սոյն հրաժարականը եւ յանձնեց Ս. Նախագահին եւ Մայր դիւանին հրաւիրել զինքն ի պաշտօն Ատենապետութեան

Յդեալ

Գ. Նիստ . 1 Յունիս 1879 . Ժողովն Օտեան Էֆէնտիի կրկին հրաժարականն ընդունեց , եւ ընտրեց Ասլանեան Ստեփան փաշան՝ Ա. Ատենապետ :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

7. — Յայտագիր Ազգային Վարչութեան վասն խմբագրութեան ատենագրութեանց Ազգային Ժողովոյ :

Բ. Նիստ . 18 Մայիս 1879 . Համարակալութեան դիւանին Յդեալ

Գ. Նիստ . 1 Յունիս 1879 . Համարակալութեան դիւանին առաջարկութեանը վերայ Օրաձգեալ

Դ. Նիստ . 22 Յունիս 1879 . Նորընտրելի մտական յանձնախմբին յանձնարարեալ : ԱՒԱՐՏԵԱԼ

8. — Ելմտացոյց Կեղրոնական մատուկի 79-80 տարւոյ : (Էրդ , 50րդ եւ 51րդ խընդիրը չըջանի 1878 առի) :

Բ. Նիստ . 18 Մայիս 1879 . Համարակալութեան դիւանին Յդեալ

Գ. Նիստ . 1 Յունիս 1879 . Համարակալութեան դիւանի տեղեկագրին վրայ ժողովն Ելմտացոյցի ընդհանրութիւնն անվէճ ընդունելով անցաւ յօդուածոց քննութեանը , եւ ծախուց մասն աւարտեց : Օրակարգ

Դ. Նիստ . 22 Յունիս 1879 . Ժողովն հաստատութից մասն ալ քննելով աւարտեց , յետոյ ըրովանդակ Ելմտացոյցն ընդունեց միաձայն : ԱՒԱՐՏԵԱԼ

9. — Առաջարկութիւն Արապեան Ա. Էֆէնտիի ընդհանուր բաժանորդագրութեան մը ծառին :

Բ. Նիստ . 18 Մայիս 1879 . Ժողովն մերժելէն Էֆէնտիի առաջարկութեան համեմատ փակեց խնդիրը : ԱՒԱՐՏԵԱԼ

3. — Տեղեկագրեան իւր Սրեստիտանաց ընտրութեան մասին իւր Գոյաճի գիւղ միացեալ թաւից :

4. — Կազմութիւն Մայր դիւանի :

5. — Հրաժարական Ա. յիւզեան Ա. Էֆէնտիի յերեստիտանութենէ :

10. — Կազմութիւն Նախաքննիչ զիւանաց :

Բ. Նիստ . 18 Մայիս 1879 . Սոյն կազմութիւնն ամբողջացաւ : ԱՒԱՐՏԵԱԼ

11. — Առաջարկութիւն երկուց երեսօխականաց վասն ընտրութեան Քննիչ Յանձնախմբի Քննչացն 'ի Հայաստան : (Ծրագ խնդիր շրջանի 1878 ամի) :

Բ. Նիստ . 18 Մայիս 1879 . Խորհրդարանական Յանձնախմբին եւ Մայր Դիւանին 'ի քննութիւն եւ 'ի տեղեկագրութիւն Յղեալ

12. — Հարցումն Բախամանեան Մ. է-Ֆէնտի վասն Վանահօր Մշոյ :

Բ. Նիստ . 18 Մայիս 1879 . Պատրիարքական Փոխանորդ Հօր պատասխանով խընդիրն փակեալ : ԱՒԱՐՏԵԱԼ

13. — Երեսօխականական հրաժարական եւ մահ :

Գ. Նիստ . 1 Յունիս 1879 . Իւսկիւտար Ս. Խաչ Թաղի երեսօխական Մէրեւէմ-Գուլի Աղէքսանդր էֆէնտի հրաժարականն ընդունուեցաւ :

Գ. Նիստ . 22 Յունիս 1879 . Ժողովն հրաժարեալ հոչակեց Տէր Գէորգ եւ Տէր Արիստակէս քահանաները եւ Յ. Չէնճիրճեան էֆէնտին , իսկ Ամասեան էֆէնտին՝ պարտազանց :

Է. Նիստ , 20 Յուլիս 1879 . Տէր Իգնատիոս վարդապետի հրաժարականն , նոյնպէս Սամաթիոյ երեսօխական Ազգարոսեան Սահակ եւ Պալատու երեսօխական Գալաֆեան Յովսէփ էֆէնտիններու հրաժարականներն ընդունուեցան :

Ի. Նիստ , 4 Ապրիլ 1880 . Ազգային երեսօխական եւ Ղալաթիոյ Աւաղերէց Տ. Յարութիւն Գահանայ Սերոբեանին մահը ծանուցուեցաւ ժողովին :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

14. — Հրաժարական Մելիքեան Գ. էֆէնտի յերրորդ Ատենագաղութենէ :

Գ. Նիստ . 1 Յունիս 1879 . Ժողովը մերժեց սոյն հրաժարականը : ԱՒԱՐՏԵԱԼ

15. — Տեղեկագիր Երեսօխականական ընտրութեան Խորհրդի :

Գ. Նիստ . 1 Յունիս 1879 . Ժողովն անվաւեր որոշեց կատարուած ընտրութիւնը : ԱՒԱՐՏԵԱԼ

16. — Առաջարկութիւն Տէր Խորէն Սըրբազանի եւ Սըրչակ էֆէնտի վասն Կեղրոնական Մատենագարանին :

Գ. Նիստ . 1 Յունիս 1879 . Վարչութեան յանձնարարեցաւ 'ի տնօրինել զարժանն եւ զկարելին : ԱՒԱՐՏԵԱԼ

17. — Հարցում հինգ երեսօխականաց վաւեր վաւերացման Պատրիարքական Փոխանորդ Սըրբազանին :

Գ. Նիստ . 1 Յունիս 1879 . Քարենորոգմանց Յանձնախմբի անդամ Մէրեւէմ-Գուլի էֆէնտի բացատրութեանը վրայ Օրանգեալ

Ը. Նիստ . 10 Օգոստոս 1879 . Ս. Պատրիարք Հայրն վերստին իւր պաշտօնն սկսաւ որով սոյն խնդիրը փակեցաւ : ԱՒԱՐՏԵԱԼ

18. — Խնդրագիր Թիւլպէնտեան Ն. է-Ֆէնտի :

Գ. Նիստ . 22 Յունիս 1879 . Նախաձեռնութեան զիւանին Յղեալ

ԺԶ. Նիստ . 23 Յունիս 1880 . Սոյն զիւանն իր տեղեկագիրը մատոյց ՕՐԱԿԱՐԳ

19. — Ծրագիր Կանոնագրի Ազգային ուղղակի տրոց : (Ծրագ խնդիր շրջանի 1878 ամի) :

Գ. Նիստ . 22 Յունիս 1879 . Համարակալութեան զիւանին Յղեալ

Ե. Նիստ . 29 Յունիս 1879 . Համարակալութեան զիւանի տեղեկագիրն աւանդեցաւ Մայր զիւանին : Օրակարգ

Է. Նիստ . 20 Յուլիս 1879 . Ժողովն ընդունեց ծրագրին ամբողջութիւնը եւ անցաւ յօդուածոց քննութեանը : Օրակարգ

Ը. Նիստ . 10 Օգոստոս 1879 . Ժողովն շարունակեց յօդուածոց քննութիւնը : Օրակարգ

ԺԱ. Նիստ . 5 Հոկտեմբեր 1879 . Ժողովն աւարտեց յօդուածոց քննութիւնն եւ ամբողջ կանոնագիրն ընդունեց : ԱՒԱՐՏԵԱԼ

20. — Հարցապնդում Հայկական խնդրոյ վրայ . — Հայաստանի անունն Քիւրդիստան կոչ-

Գ. Նիստ . 22 Յունիս 1879 . Ժողովն որոշեց 8 օրէն դոնփակ նիստ կազմել եւ Խոր-

ւելուն, Աւինոյ վիճակին եւ Հայկական դաւառաց մէջ գաղթականութիւններ հաստատուելուն եւ ընդհանրապէս Խորհրդարանական Յանձնախմբին պաշտօնավարութեան նկատմամբ :

հրդարանական Յանձնախմբին պարբերական համարատուութիւնն ստանալ :

Օրակարգ

Ե. Նիստ. 29 Յունիս 1879. Խորհրդարանական Յանձնախմբին համարատուութեան շարունակութիւնը յաջորդ նիստին մնաց :

Օրակարգ

Զ. Նիստ. 6 Յունիս 1879. Ժողովն յետ լսելոյ Խորհրդարանական Յանձնախմբին համարատուութիւնն, հետեւեալ պատճառարանեալ օրակարգը քուէարկեց .

- « Ազգային ժողովն իւր բարենպաստ »
- « մանց Յանձնախմբին սուած տեղե »
- « Կաթիւնները լսելով հաւանեցաւ ա »
- « նոր ամեն դօրծոց եւ համարուեցաւ »
- « սր Սրբազան Պատրիարք Հայրն ե »
- « իւր Յանձնախումբն իրենց պաշ »
- « տօնին սահմանին մէջ կարելին ի »
- « գործ դրած են : »

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

21.— Ընտրութիւն Ելտական Յանձնախմբի Ազգային ժողովոյ :

Դ. Նիստ. 22 Յունիս 1879. Ժողովն սոյն ընտրութիւնն կատարեց :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

22.— Տեղեկագիր Նախաձեռնութեան դիւանի ի վերայ ծրագրի եօթն յաւելուածական կէտերու Ազգային ժողովոյ Կանոնադրին : (Կերդ խնդիր շրջանի 1878 ամի) :

Դ. Նիստ. 22 Յունիս 1879. Ժողովն ընդունեց կանոնադրին վրայ եօթն կէտերու յաւելումը :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

23.— Առաջարկութիւն Ղազարոսեան Ք. էֆէնտի վասն ընտրութեան պակաս անդամոց Քաղ. ժողովոյ :

Դ. Նիստ. 22 Յունիս 1879. Պատրիարքական Փոխանորդ Սրբազանին բացատրութեանը վրայ

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

24.— Առաջարկութիւն Ատենապետ վաշայի վասն անուանելոյ զՊէրպէրեան Ռէթէոս էֆէնտի անդամ Դաստիարակութեան դիւանի :

Ե. Նիստ. 29 Յունիս 1879. Ժողովն ընդունեց սոյն առաջարկութիւնը :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

25.— Առաջարկութիւն երկուց երեսիտխանաց զՆիփակ նիստերու ատենադրութեանց մասին :

Զ. Նիստ. 6 Յունիս 1879. Ժողովն ընդունեց սոյն առաջարկութիւնը :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

26.— Առաջարկութիւն Քաղաքական ժողովոյ Ազգային Սահմանադրութիւնը Քաղղիւրէն եւ Անդղիերէն լեզուաց թարգմանել տուլու մասին :

Զ. Նիստ. 6 Յունիս 1879. Նախաձեռնութեան դիւանին

Յղեալ

27.— Յայտագիր Խառն ժողովոյ վասն հրաժարեալ անդամոց կրօնական եւ Քաղաքական ժողովոց :

Ե. Նիստ. 20 Յունիս 1879. Ժողովն ընդունեց մատուցեալ հրաժարականները եւ որոշեց նոր ընտրութիւն կատարել :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

28.— Տեղեկագիր Երեսիտխանական ընտրութեան Բարերդի :

Ե. Նիստ. 20 Յունիս 1879. Ժողովն թերի զանելով զայն որոշեց դարձնել առ Գաւառական ժողով Բարերդի :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

29.— Խնդիր թաղեցուց Ղալաթիոյ : (ԿՅՐԴ խնդիր շրջանի 1878 ամի) :

Ե. Նիստ. 20 Յունիս 1879. Ժողովին որոշմամբ անցաւ

Օրակարգ

ԺԲ. Նիստ. 19 Հոկտ. 1879. Վիճաբանութիւնն սկսաւ եւ շարունակութիւնն յաջորդ նիստին մնաց :

Օրակարգ

ԺԳ. Նիստ. 2 Նոյեմբեր 1879. Ժողովն ընդունեց Ղալաթիոյ խնդրոյն վրայ Մայր Կիւանին մատուցած տեղեկագրին եզրակացութիւնն. Մէրեէմ-Գուլի էֆէնտի բարեփոխմանց հետ, եւ ըստ բացատրութեան Փափագեան Ս. էֆէնտի :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

30.— Հրաժարագիր Բարենորոգմանց Խորհրդարանական Յանձնախմբին :

Ե. Նիստ. 20 Յունիս 1879. Ժողովին որոշմամբ անցաւ

Օրակարգ

Ը. 10 Օգոստ. 1879. Ժողովն ընդունեց սոյն հրաժարականը, շնորհակալութիւն յայտնելով անոր մատուցած ծառայութեանց, եւ որոշեց Ս. Պատրիարք Հօր յանձնել Հայկական խնդրոյն հոգատարութիւնն եւ տնօրէնութիւնը, իւր վստահութիւնը յայտնելով Ն. ՍՃՐբաղնութեան հայրենասիրութեան վրայ :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

31.— Բողոքագիր Տիգրանակերտի նախորդ առաջնորդ Տ. Փիլիպպոս եպիսկոպոսի :

Ը. Նիստ. 10 Օգոստ. 1879. Յարաբերութեան դիւանին

Յղեալ

Թ. Նիստ . 24 Օգոստ . 1879 . Յարարե-
րութեան դիւանի տեղեկագիրն Մայր Դիւանի
աւանդեալ :

Օրակարգ

Ժ. Նիստ . 24 Սեպտ . 1879 . Սոյն տեղե-
կագիրն վրայ վիճարանութեան շարունակու-
թիւնը յաջորդ նիստին թողուեցաւ :

Օրակարգ

ԺԱ.—Նիստ . 5 Հոկտ . 1879 . Ժողովն ո-
րոշեց յղել առ Իրաւասութեան դիւանն , որ
Վարչութենէն պէտք եղած տեղեկութիւննե-
րը առնել յետոյ տեղեկագրէ :

Յղեալ

ԺԳ. Նիստ . 30 Նոյեմ 1879 . Ժողովն ա-
ռանց Իրաւասութեան Դիւանի տեղեկագիրն
սպասելու որոշեց նկատողութեան առնուլ
սոյն խնդիրը . վիճարանութեան շարունակու-
թիւնը յաջորդ նստին մնաց :

Օրակարգ

ԺԵ. Նիստ . 4 Դեկտ . 1879 . Ժողովն ըստ
առաջարկութեան Մէրեէմ-Գուլի էֆէնտի
որոշեց Տիգրանակերտի խնդիրն երկու քի բաժ-
նել , Փիլիպպոս եպիսկոպոսի անձնական դատին
համար որոշեց սպասել Իրաւասութեան դի-
ւանի տեղեկագիրն . եւ Տիգրանակերտի վի-
ճակին գործոց բարեօրման համար որոշեց յանձ-
նարարել Վարչութեան , որ Տիգրանակերտի
գաւառին խնդիրը տեղւոյն ազգային շահուց
համաձայն տնօրինէ :

Յղեալ

ԺԶ. Նիստ . 25 Յունւար 1880 . Իրաւա-
սութեան դիւանն իր տեղեկագիրը մատոյց
զոր ժողովն ըստ առաջարկութեան Մէրեէմ-
Գուլի էֆէնտի յաջորդ նիստին Օրակարգն
անցուց :

Օրակարգ

ԺԷ. Նիստ . 8 Փետրվար 1880 . Իրաւասու-
թեան դիւանի անդամ Օտեան Ն. էֆէնտի
բողոքին վրայ ժողովն որոշեց տեղեկագիրն
վերադարձնել առ նոյն Դիւան :

Օրակարգ

ԺԸ. Նիստ . 7 Մարտ 1880 . Տ. Փիլիպպոս
եպիսկոպոսի յետս կոչման գրոյն վրայ ժողովն

իւր վիճարանութեան շարունակութիւնը յա-
ջորդ նիստին թողուց :

Օրակարգ

ԺԹ. Նիստ . 21 Մարտ . 1880 . Օտեան Ն.
էֆէնտի տեղեկագիրն ժողովին ներկայացաւ .
եւ ժողովն Մէրեէմ-Գուլի եւ Փափաղեան Ս.
էֆէնտիներուն առաջարկած պատճառարան-
եալ Օրակարգն ընդունեց անփոփոխ եւ փա-
կեց խնդիրը :

ԱԻԱՐՏԵԱԼ

32.— Աղերսագիր Տ. Երեմիա քահանայի
Խասգիւղի : (22րդ խնդիր շրջանի 1878 ամի) :

Ը. Նիստ . 10 Օգոստ . 1879 . Չարժանն
տնօրինելու եւ իւր տնօրէնութիւնն առ Ազ-
գային ժողով հաղորդելու պայմանաւ Վար-
չութեան

ՅԼԵԱԼ

33.— Ժողովրդային աղերսագիր մը :

Ը. Նիստ . 10 Օգոստ . 1879 . Ժողովն սոյն
աղերսագրին Ա. կէտը՝ այն է վերջ տալ ներ-
կայ տարտամ վիճակին՝ նկատողութեան առ-
նելով , հրաւիրեց Ս. Պատրիարք Հայրը , որ
ներկայ էր՝ շարունակել իւր պաշտօնը , եւ
Ն. Սրբազնութեան ընդունելութեամբը խնդիրը
վերջացաւ :

Իսկ աղերսագրին Բ. կէտը՝ այն է Փա-
փաղեան եւ Քրիստոստուր էֆէնտիները յե-
րեսփոխանութենէ դադարեցնել , ժողովը մեր-
ժեց զայն իբր ապօրինի : ԱԻԱՐՏԵԱԼ

34.— Հրաժարական Ալաճաճեան Հ. էֆէն-
տի յերեսփոխանութենէ :

Ը. Նիստ . 10 Օգոստ . 1879 . Ժողովոյ ո-
րոշմամբ

Օրաձգեալ

Թ. Նիստ . 24 Օգոստ . 1879 . Ժողովը չըն-
դունեց սոյն հրաժարականը :

ԱԻԱՐՏԵԱԼ

35.— Հրաժարագիր Ալթուն Տիւրբի է-
ֆէնտի յերեսփոխանութենէ եւ 'ի Քաղաքա-
կան ժողովականութենէ :

Թ. Նիստ . 24 Օգոստոս 1879 . Ժողովը
մերժեց սոյն հրաժարականները :

ԱԻԱՐՏԵԱԼ

36.— Տեղեկագիր Եկեղեցական Համագու-
մար ժողովոյ կրօն . ժողովոյ սակսած անդա-
մոց ընտրելեաց ցանկին նկատմամբ :

Թ. Նիստ . 24 Օգոստոս 1879 . Ժողովոյ
որոշմամբ

Օրաձգեալ

Ժ. Նիստ. 21 Սեպտ. 1879. Ժողովն որոշեց արտօնել Սրբազան Նախագահն, որ կրօնական ժողովոյ մնացորդ անդամոց թուոյն մեծագոյն մասովը գործէ մինչեւ որ վարչական կազմակերպութեան նկատմամբ նոր եղանակ մ'որոշուի :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

Ժ. Նիստ. 24 Օգոստ. 1879. Ժողովն այս առթիւ ցաւ յայտնելով Տ. Երեմիա եպիսկոպոսի ընթացից եւ Ազգին յառաջդիմութեան արդելք եղող եւ պարտազանց առաջնորդաց համար յանձնարարեց վարչութեան իւր իշխանութեամբ ի գործ դնել անոնց նկատմամբ զոր ինչարժան է. եւ Փափաղեան Ս. էֆէնտիի հարցումն ալ յղեց առ կրօն. ժողովն ի պատասխանատուութիւն :

Յղեալ

Ի. Նիստ. 4 Ապրիլ 1880. կրօնական ժողովն ներկայեց Տ. Երեմիա եպիսկոպոսի պատասխանագիրը, որ կարգացուեցաւ յատենի ժողովոյ, եւ որով Տ. Երեմիա եպիսկոպոս քարձակուալէս կը հերքէր լրագրաց մէջ իրեն ընթացից եւ քարոզներուն դէմ եղած քրննադատութիւնները : Ժողովը Մկրեան Տ. Յովհաննէս քահանայի եւ Մամիկոնեան Մ. էֆէնտիի առաջարկութիւնն ընդունելով, հարկ չը տեսաւ սոյն պատասխանագիրն Ատենագրութեան մէջ անցընել եւ անցաւ Օրակարգին :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

Ժ. Նիստ. 24 Օգոստոս 1879. Ժողովը ըստ առաջարկութեան Փափաղեան Ս. էֆէնտիի յանձնեց Ս. Պատրիարք Զօր որ Երուսաղիմայ : (53րդ խնդիր չրջանի 1878 ամի) :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

Ժ. Նիստ. 24 Օգոստոս 1879. Ժողովն որոշեց ըստ առաջարկութեան Մէրեէմ-Գուլի էֆէնտիի Յանձնախումբ մը կազմել, որպէս զի Պատրիարքարանի փոխադրութեան խնդիրը քննէ, եւ մինչեւ մէկ ամիս արդիւնք տեղեկագրէ, այն պայմանաւ որ վարչութեան

37.— Հարցում Փափաղեան Ս. էֆէնտիի վանայ Տ. Երեմիա եպիսկոպոսին քարոզներուն եւ Աթօ Բէիսն պահոց դատապարտող վարդապետին նկատմամբ :

38.— Առաջարկութիւն Ս. Պատրիարք Զօր վասն պարտուց Ս. Երուսաղիմայ : (53րդ խնդիր չրջանի 1878 ամի) :

39.— Առաջարկութիւն Ս. Պատրիարք Զօր վասն փոխադրելոյ զժողովս ի Պատրիարքարան :

ժողովներն եւ ճիւղերն ի Պատրիարքարան դուժարուին, ինչպէս նաեւ Ազգային ժողովն, ցաւարտ աշխատութեան Յանձնախումբին :

Ժողովն իւր ելմտական Յանձնախումբն այս պաշտօնին անուանեց, անոր վրայ յաւելլով նաեւ Էսաեան Մ. եւ Փափաղեան Ս. էֆէնտիները :

ՅՂԵԱԼ

Ժ. Նիստ. 24 Սեպտեմբեր 1879. Ժողովը մերժեց սոյն հրաժարականն ըստ առաջարկութեան Տ. Մատթէոս եպիսկոպոսի :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

Ժ. Նիստ. 21 Սեպտեմբեր 1879. Ժողովն որոշեց արտօնել Սրբազան Նախագահն որ կրօն. եւ Քաղ. ժողովոց մնացորդ անդամոց թուոյն մեծագոյն մասովը գործէ, մինչեւ որ վարչական կազմակերպութեան նկատմամբ նոր եղանակ մ'որոշուի :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

Ժ. Նիստ. 21 Սեպտեմբեր 1879. Ժողովն ըստ առաջարկութեան Փափաղեան Ս. էֆէնտիի որոշեց խնդիրը Յանձնել Ատենապետաց Դիւանին :

Յղեալ

Ի. Նիստ. 4 Ապրիլ 1880. Ատենապետաց Դիւանին տեղեկագիրը Մայր դիւանին աւանդեցաւ :

ՊԱՏՐԱՍ

Ժ. Նիստ. 21 Սեպտեմբեր 1879. Ժողովին մատուցեալ :

ԱՆՈՐՈՇ

ԺԱ. Նիստ. 5 Հոկտեմբեր 1879. Առ Ս. Պատրիարք Հայրն ի պատասխանատուութիւն Յղեալ

ԺԲ. Նիստ. 19 Հոկտեմբեր 1870. Ս. Պատրիարք Զօր պատասխանովն փակեալ :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

40.— Հրաժարագիր Տ. Խորէն եպիսկոպոսի ի կրօն. ժողովոյ :

41.— Ընտրութիւն կրօն. եւ Քաղ. ժողովոց սակասեալ անդամոց :

42.— Առաջարկութիւն Ստեփան փառայի Պաշտօնէական դրութեան մասին :

43.— Հարցում Պառնասեան էֆէնտիի դատարարական յատկացեալ 50,000 դրչի նկատմամբ :

44.— Հարցում Ղազարոսեան Ք. էֆէնտիի վանայ եւ կարնոյ Անդղիական հիւպատոսաց նկատմամբ :

45.— Առաջարկութիւն փափազեան Ս. Էֆէնտիի Դատ. խորհրդոյ եւ այլ դատարանաց մէջ ունեցողութեան , եւ կեդր. մատուկին տուածներն քննելու մասին երեսփոխանաց իրաւունք տրուելու նկատմամբ :

ԺԱ. Նիստ. 5 Հոկտեմբեր 1879. Նախաձեռնութեան դիւանին
Յղեալ

Ի. Նիստ. 4 Ապրիլ 1880 . Նոյն դիւանին տեղեկագիրն աւանդեցաւ Մայր դիւանին :
ՊԱՏՐԱՍՏ

46.— Հարցում ֆախամաճեան Մ. Էֆէնտիի կարսի ազգային վարժարանաց փակման մասին :

ԺԱ. Նիստ. 5 Հոկտեմբեր 1879 . Առ Ս. Պատրիարք Հայրն ի պատասխանատուութիւն :
Յղեալ

ԺԲ. Նիստ. 19 Հոկտեմբեր 1879 . Ս. Պատրիարք Հօր պատասխանովը փակեալ :
ԱՒԱՐՏԵԱԼ

47.— Բ. բողոքագիր Տիգրանակերտի դադարեալ առաջնորդ Տ. Փրիլիպպոս եպիսկոպոսի ընդդէմ տեղեկագրի Յարաբերութեան Դիւանի :

ԺԱ. Նիստ. 5 Հոկտեմբեր 1879 . Մայր դիւանին ձեռք ժողովին մատուցեալ :
Օրաձգեալ

ԺԲ. Նիստ. 21 Մարտ 1880 . Ժողովը Մէրեէմ-Գուլի եւ Փափազեան Ս. Էֆէնտիներուն առաջարկած պատճառարանեալ օրակարգն ընդունեց անփոփոխ եւ փակեց խընդիրը :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

48.— Առաջարկութիւն Պէրպէրեան Ռ. Էֆէնտիի նախնական կրթութիւնը ձրի վնասու մասին :

ԺԱ. Նիստ. 5 Հոկտեմբեր 1879 . Համարակալութեան դիւանին
Յղեալ

ԺԳ. Նիստ. 2 Նոյեմբեր 1879 . Համարակալութեան դիւանին բացատրութեանը վերայ Դատարարակութեան դիւանին :

ՅԴ. ԵԱԼ

49.— Հրաժարագիր Արշակունի Յովհաննէս Էֆէնտիի յերեսփոխանութենէ :

ԺԱ. Նիստ. 5 Հոկտ. 1879 . Նախաձեռնութեան դիւանին
Յղեալ

Ի. Նիստ. 4 Ապրիլ 1880 . Սոյն դիւանին տեղեկագիրն աւանդեցաւ Մայր Դիւանին :
ՊԱՏՐԱՍՏ

50.— Հրաժարագիր Նիշմանեան Յովսէփ Էֆէնտիի յերեսփոխանութենէ վասն ճանապարհորդութեանն :

ԺԲ. Նիստ. 19 Հոկտ. 1879 . Ժողովը զնաբանաւոր պատճառաւ բացակայ կը նկատէ :
ԱՒԱՐՏԵԱԼ

51.— Հրաժարագիր Էսաեան Յովհաննէս Էֆէնտիի յերեսփոխանութենէ :

ԺԲ. Նիստ. 19 Հոկտ. 1879 . Ժողովը մերժեց սոյն հրաժարականը :
ԱՒԱՐՏԵԱԼ

52.— Յայտագիր Ս. Պատրիարք Հօր վասն պաշտօնի կիրօեան Տ. Խորէն վարդապետի :

ԺԲ. Նիստ. 19 Հոկտ. 1879 . Ժողովը զնա հրաժարեալ համարեց :
ԱՒԱՐՏԵԱԼ

53.— Հրաժարագիր Պալեօղեան Լ. Էֆէնտիի ի Քաղ. ժողովոյ :

ԺԲ. Նիստ. 19 Հոկտ. 1879 . Ժողովը սոյն հրաժարականը կընդունի :
ԱՒԱՐՏԵԱԼ

54.— Առաջարկութիւն փափազեան Ս. Էֆէնտիի մայրաքաղաքիս Հայ մանկավարժներն ի մրցում հանելով , անոնց յաջողակագունին զովութիւն յայտնելու եւ 10 Օսմ. ոսկոյ պարգև մը հատուցանելու մասին :

ԺԲ. Նիստ. 19 Հոկտ. 1879 . Ժողովը որոշեց սոյն առաջարկութիւնն յանձնել վարչութեան ի գործադրութիւն :
ԱՒԱՐՏԵԱԼ

55.— Առաջարկութիւն փափազեան Ս. Էֆէնտիի վանայ մէջ Արարատեան ընկերութեան բացած վարժապետանոցին նկատմամբ ելած տարաձայնութեան քննութեան մասին :

ԺԲ. Նիստ. 19 Հոկտ. 1879 . Ժողովը որոշեց սոյն առաջարկութիւնն յղել վարչութեան առ ի տնօրինել զարժանն եւ տեղեկագրել :
ՅԴ. ԵԱԼ

56.— Հարցում Ղազարոսեան Բ. Էֆէնտիի եգիպտոսի Մեսրոպ եպիսկոպոսին ի Պօլիս չբերուելուն վրայ , եւ առաջարկութիւն 1,500 ոսկոյ ծախուց քննութեան մասին :

ԺԲ. Նիստ. 19 Հոկտ. 1879 . Ժողովը որոշեց հարցման մասը առ Ազգային [վարչութիւնն յղել , պատասխանը յառաջիկայ Նիստին բերելու պայմանաւ : Իսկ առաջարկութեան մասն առ վարչութիւնն յղեց իւր պատասխանատուութեան ներքեւ զարժանն տնօրինելու համար :
Յղեալ

ԺԴ. Նիստ. 30 Նոյեմ. 1879 . Ս. Պատրիարք Հօր պատասխանովը փակեալ :
ԱՒԱՐՏԵԱԼ

57.— Հարցում Տէլէմաք Էֆէնտիի Քաղ. ժողովականաց հրաժարման մասին :

ԺԲ. Նիստ. 19 Հոկտ. 1879 . Ժողովը որոշեց յղել առ վարչութիւնն :
ՅԴ. ԵԱԼ

58.— Խնդիր վերաքննութեան Սահմանադրութեան . — Վիճաբանութիւն ի վերայ տեղեկագրի Նախաձեռնութեան դիւանին (45դ խնդիր շրջանի 1878 ամի) :

ԺԲ. Նիստ. 19 Հոկտ. 1879 . Ժողովը ըստ առաջարկութեան Ստեփան փաշայի որոշեց Սահմանադրութեան վերաքննութեան խնդիրը բառնալ խնդրոց կարգէն , եւ օրինաց վերա-

քննութեան կարօտ ամեն մասերն կանոնադրական ձեւով հետզհետէ բարեփոխել եւ գործադրել :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

59. — Առաջարկութիւն Քաղ. ժողովոյ՝ պաշտօնէից անօտականի համար յաւելուածական վարկի մը մասին :

ԺԳ. Նիստ. 2 Նոյ. 1879. Համարակալութեան դիւանին

Յղեալ

ԺԶ. Նիստ. 25 Յունի. 1880. Սոյն դիւանին տեղեկագիրն անցաւ :

Օրակարգ

Ի. Նիստ. 4 Ապրիլ 1880. Ժողովն ըստ առաջարկութեան Համարակալութեան դիւանի յաւելուածական վարկի առաջարկութիւնը Օրակարգէն բառնալ որոշեց միաձայն հաւանութեամբ :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

60. — Առաջարկութիւն Քաղ. ժողովոյ՝ կեդրոնական վարժարանի մասին :

ԺԳ. Նիստ. 2 Նոյեմ. 1879. Ժողովն ըստ առաջարկութեան Ս. Պատրիարք Հօր որոշեց կեդրոնական վարժարանի խնդիրն՝ իբր վարչական խնդիր՝ վերադարձնել Վարչութեան ի գործադրութիւն :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

61. — Հարցում Քափամածեան Մ. էֆէնտիի Ուլնիոյ կողմերը կաթոլիկութիւնը քաջալերող հիւպատոսաց նկատմամբ :

ԺԳ. Նիստ. 30 Նոյ. 1879. Ս. Պատրիարք Հօր անմիջական պատասխանովը փակեալ :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

62. — Հարցում Քափամածեան Մ. էֆէնտիի Գեր. Սրուանձտեանի մասին :

ԺԳ. Նիստ. 30 Նոյ. 1879. Առ Ս. Պատրիարք Հայրն ՚ի պատասխանատուութիւն

Յղեալ

ԺԷ. Նիստ. 8 Փետրվ. 1880. Ս. Պատրիարք Հայրը ժողովին ներկայեց Գեր. Սրուանձտեանցի պատասխանագիրը, որոյ մէջէն ըստ առաջարկութեան Փափազեան էֆէնտիի հարցման վերաբերեալ մասերն արձանագրել եւ միւսներն ՚ի բաց թողուլ որոշեց ժողովն. եւ միանգամայն գոհացուցիչ նկատեց սոյն պատասխանը :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

63. — Առաջարկութիւն Քափամածեան Մ. էֆէնտիի Ուլնիոյ ներկայ վիճակին նկատմամբ :

ԺԳ. Նիստ. 30 Նոյ. 1879. Ս. Պատրիարք Հօր անմիջական պատասխանովը փակեալ : ԱՒԱՐՏԵԱԼ

64. — Առաջարկութիւն Փափազեան Ս. էֆէնտիի հիւպատոս հաստատուած Հայաստանի քաղաքաց մէջ լեզուադէտ պատուիրակներ կարգելու մասին :

ԺԳ. Նիստ. 30 Նոյ. 1879. Իրաւասութեան եւ նախաձեռնութեան միացեալ դիւանաց ԵՂԵԱԼ

65. — Աղերսագիր Յ. Չաքրեան էֆէնտիի կիլիկիոյ վիճակաց մէջ Սահմանադրութեան գործադրութեան մասին :

ԺԳ. Նիստ. 30 Նոյ. 1879. Սոյն աղերսագրին վրայ Փափազեան Ս. էֆէնտիի առաջարկութիւնը թէ ոչ միայն կիլիկիոյ այլ եւ այն դաւառաց մէջ՝ ուր Սահմանադրութիւնը տակաւին չէ գործադրուած, գործադրել Սահմանադրութիւնը, ընդունեց ժողովն եւ յղեց Վարչութեան ՚ի գործադրութիւն :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

66. — Թիֆլիզի Գայիանեան Հայ օրիորդաց Ուսումնարանին նուիրատու Պ. Խաչատուր Առուանեանցի մէկ առաջարկութիւնը :

ԺԵ. Նիստ. 14 Դեկտ. 1879. Կալուածոց եւ Դատարարակութեան միացեալ դիւանաց ԵՂԵԱԼ

67. — Հրաժարագիր Գ. Չերազ էֆէնտիի յերկրորդ Ատենադպրութենէ :

ԺԶ. Նիստ. 25 Յունիս 1879. Ժողովն ընդունեց սոյն հրաժարականը :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

68. — Տեղեկագիր Երեսփոխանական ընտրութեան Եւզոկիոյ :

ԺԷ. Նիստ. 8 Փետրվ. 1880. Ժողովն ընտրեալ երեսփոխանին հաճութիւնն առնել յետոյ սոյն տեղեկագիրը նկատողութեան առնուլ որոշեց :

ՕՐԱԶԳԵԱԼ

69. — Բողոքագիր Խարբերի դադարեալ առաջնորդ Տ. Կարապետ վարդապետի :

ԺԷ. Նիստ. 8 Փետրվ. 1880. Ըստ առաջարկութեան Պաղարոսեան Ք. էֆէնտիի Վարչութեան բացատրութիւնը լսելու համար առնա

Յղեալ

Ի. Նիստ. 4 Ապրիլ 1880. Ժողովը Վարչութեան բացատրութիւնը գոհացուցիչ համարելով փակեց Տ. Կարապետ վարդապետի խնդիրը, եւ անցաւ Օրակարգին :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

70. — Առաջարկութիւն փափաղեան Ս. էֆէնտիի բարենորոգմանց Յանձնախմբին առ ամենայն առաջնորդս զրկած և կարեւոր հրահանգաց միոյն զործադրութեան մասին Առաջնորդներէն եւ Գաւառ. Վարչութիւններէն հաշիւ պահանջելու նկատմամբ :

71. — Խնդիր բացակայութեան երեսիտիանաց :

72. — Բ. խնդրագիր Ն. Թիւլպէնտճեան էֆէնտիի :

73. — Խնդիր Ռաֆայէլեան Սիմոն էֆէնտիի :

74. Առաջարկութիւն Գ. Չերազ էֆէնտիի ժողովին գումարման օրն ու տեղը փոխելու մասին :

75. — Առաջարկութիւն փափաղեան Ս. էֆէնտիի դաստիարակութեան համար որոշեալ գումարին վճարման եղանակի մասին :

ԺԷ. Նիստ. 8 Փետրվար 1880. Ժողովն որոշեց սոյն առաջարկութիւնն յղել Վարչութեան 'ի գործադրութիւնն :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

ԺԸ. Նիստ. 8 Փետրվար 1880. Վիճարանութեան շարունակութիւնը յաջորդ նիստին մնաց :

Օրակարգ

ԺԹ. Նիստ. 21 Մարտ 1880. Ժողովն ընդունեց Պէրպէրեան Բ. էֆէնտիի առաջարկութիւնը եւ Յանձնախումբ մը կազմեց այս մասին :

ՅԴԵԱԼ

ԺՐ. Նիստ. 7 Մարտ 1880. Նախաձեռնութեան դիւանին

Յդեալ

Ի. Նիստ. 4 Ապրիլ 1880. Սոյն Դիւանին տեղեկագիրն աւանդեցաւ Մայր դիւանին :

ՊԱՏՐԱՍ

ԺՇ. Նիստ. 7 Մարտ 1880. Ժողովը ընդեց սոյն խնդիրն առ Ազգային Վարչութիւն, իբրեւ նորա հեղինակութեան վերաբերեալ

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

ԺԾ. Նիստ. 21 Մարտ 1880. Ըստ առաջարկութեան Պէրպէրեան Բ. էֆէնտիի կազմեալ Յանձնախմբին

ՅԴԵԱԼ

ԺԿ. Նիստ. 21 Մարտ 1880. Ժողովն որոշեց յառաջիկայ նիստին Օրակարգին մէջ նախադասել սոյն առաջարկութիւնը եւ միանգամայն յղել Վարչութեան՝ յառաջիկայ նիստին տեղեկութիւն բերելու պայմանաւ :

Օրակարգ

Ի. Նիստ. 4 Ապրիլ 1880. Ժողովն որոշեց Վարչութեան բացատրութեան վրայ փա-

կել փափաղեան Ս. էֆէնտիի առաջարկութիւնը եւ անցնիլ Օրակարգին :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

76. — Խնդրագիր Նաթանեան Տ. Պօղոս վարդապետի՝ Բալուխ ազգայնոց սմանց դէմ դանդատանաց մասին :

Ի. Նիստ. 4 Ապրիլ 1880. Ժողովն որոշեց Վարչութեան յղել զայն ուշադրութեան առնելու եւ զարժանը տնօրինելու համար :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

77. Առաջարկութիւն եւ Մրագիր փափաղեան Ս. էֆէնտիի՝ Վարչական կանոնագրի եւ Պաշտօնէական դրութեան մասին :

Ի. Նիստ. 4 Ապրիլ 1880. Ժողովն որոշեց փափաղեան էֆէնտիի մատուցած ծրագիրը Ատենապետաց դիւանին յղել 'ի նկատառումն :

ՅԴԵԱԼ

78. Փակումն ժողովոյ :

Ի. Նիստ. 4 Ապրիլ 1880. Ատենապետ էֆէնտիի ատենաբանութեամբը ժողովին 1879 ամի շրջանը փակեցաւ :

ԱՒԱՐՏԵԱԼ

Ներկայ 1879 ամի շրջանին մէջ Ազգային Ժողովին ներկայացեալ են ընդ. ա. մենը 78 խնդիրք, որք հետևեալ վիճակն ստացած են.

59	խնդիրք	ԱՒԱՐՏԵԱԼ
12	»	ՅԴԵԱԼ
4	»	ՊԱՏՐԱՍ
1	»	ԱՆՈՐՈՇ
1	»	ՕՐԱԶԳԵԱԼ
1	»	ՕՐԱԿԱՐԳ
		78

Ազգային Ժողովը սոյն շրջանին մէջ նկատողութեան առաւ նաև նախընթաց 1878 ամի շրջանին ոչ աւարտեալ 18 խնդիրներէն 10 խնդիրները, և 8 խնդիրք տակաւին կը մնան նոյն շրջանի խնդրոց կարգի տուամարին մէջ, զորս աստ կը նշանակենք իրենց կարգի թուահամարաւ :

12. — Տեղեկագիրք Բաղ. ժողովոյ վասն կտակի եւ վազըֆի խնդրոյն Տիւրիկի : (30րդ խնդիր շրջանի 1877 ամի) :

Բ. Նիստ . 9 Յունիս 1878 . կայուածո ղիւանին 37,6Ա1.

19. — Առաջարկութիւնք 45 երեսօխանաց եւ Ազգային վարչութեան եւ եկեղեցական Հարց՝ Պատրիարքական փոխանորդ Տ. հօր նկատմամբ :

Գ. Նիստ . 23 Յունիս 1878 . Իրաւասութեան ղիւանին 37,6Ա1.

21. — Տեղեկագիրք Խառն ժողովոյ Բ. Իրան մէկ ծանուցագրին վրայ : որով Ալի Եւֆիք պէյին հետ Պատրիարքարանի կողմէն մէկը ղնել կառաջարկէր :

Է. Նիստ . 25 Օգոստոս 1878 . Իրաւասութեան ղիւանի տեղեկագիրն աւանդեցաւ Մայր ղիւանին : 0ԲԱԶԳԵԱ1.

26. Առաջարկութիւն երկոց երեսօխանաց՝ Աւսումնական խորհրդոյ երկամեայ համարատուութեան տեղեկագրին նկատողութեան առնելու մասին :

Է. Նիստ . 25 Օգոստոս 1878 . Մէրեմ-Գուլի էֆէնտի առաջարկութիւնն ընդունուելով 'ի տեղեկագրութիւն առ վարչութիւն 37,6Ա1.

30. — Տեղեկագիրք Համարատուութեան կրօնական ժողովոյ 1876-77 ամի :

Է. Նիստ . 25 Օգոստոս 1878 . 2եռընհասութեան ղիւանին 37,6Ա1.

31. — Առաջարկութիւն 9 երեսօխանաց՝ վանէն գրուած եւ հարստաւարութեան վերաբերեալ նամակի մը նկատմամբ , որ Մասիս լրագրոյ մէջ հրատարակուած էր :

Է. Նիստ . 25 Օգոստոս 1878 . 2եռընհասութեան եւ Յարաբերութեան միացեալ ղիւանաց 37,6Ա1.

33. — Հարցում Պէկեան Թ. էֆէնտի Պատրիարքական նախկին փոխանորդին դատաստանին ելիցը նկատմամբ :

Է. Նիստ . 25 Օգոստոս 1878 . Առ Ս. Պատրիարք Հայրն 'ի տեղեկագրութիւն 37,6Ա1.

36. — Առաջարկութիւն Քրիստոնոստուր էֆէնտի ժողովոյ քառամեայ շրջանին մէջ առկալս մնացած 57 խնդրոց նկատմամբ :

ԻԱ. Նիստ . 46 Մարտ 1879 . Մայր ղիւանի տեղեկագիրն ներկայացուեցաւ , որ աւտենագրութեան մէջ անցնի եւ սպասէ իր Օրակարգին : 0ԲԱԶԳԵԱ1.

ԱՏԵՆԱԿԻՐ Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

ԱՉԳԱՅԻՆ ԺՈՒԹԻՒՆ

ԿԲՑ ՈՂՈՎ

1	Տ.	Մկրտիչ	Ս.	Արքայ	Խրիմեան	Ա. Ապենայէր
2	Տ.	Խորէն	Ս.	»	Նար-պէ	
3	Տ.	Կարապետ	Ս.	Եպս.	Սերովբեան	
4	Տ.	Մատթէոս	Ս.	»	Իզմիրլեան	Բ. Ապենայէր
5	Տ.	Ամբրոսիոս	Մ.	Վրդ.	Ռուբինեան	
6	Տ.	Գարեգին	Մ.	»	Թաթարեան	
7	Տ.	Ներսէս	Մ.	»	Ասլանեան	
8	Տ.Պ	օղոս	Մ.	»	Խօլտամեան	
9	Տ.	Արիստակէս	Աւագ	Քհն.	Մամրէեան	
10	Տ.	Խորէն	»	»	Փէհլիվանեան	Բ. Ապենայէր
1	1Տ.	Սահակ	»	»	Տ. Սարգիսեան	Ա. Ապենայէր

ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

1	Առաքել	էֆէնտի	Ալթուն	Տիւրքի	Ա. Ապենայէր
2	Գէորգ	»	Գըլըճեան		
3	Գարրիէլ	»	Եսաեան		
4	Հօղօֆէթ	»	Պալեօղեան		
5	Մարտիրոս	»	Միւհէնտիսեան		
6	Մկրտիչ	»	Յրէնկեան		
7	Յակոբ	»	Զօպանեան		
8	Սահակ	»	Ղաղարոսեան		
9	Ստեփան	»	Պէլիկճեան		Բ. Ապենայէր
10	Խաչատուր	Խան	Տ.	Նէրսիսեան	

ՊԱՐԻՍԻՍԻՒՆ

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Խնդիր վաւերացման ժԸ. Գրականագրութեան
2. Բացակայութիւն՝ Երեսփոխանաց
3. Խնդրագիր Շաթանեան Տ. Պօղոս վարդապետի
4. Առաջարկութիւն եւ Ծրագիր Երեսփոխան Ս. Փափաղեան Էֆէնտի
5. Պատասխանագիր Վանայ Տ. Երեմիա նպիակոպոսի :

ՕՐԱԿԱՐԳ

- Ա. Առաջարկութիւն Փափաղեան Ստեփան Էֆէնտի դատարանագրութեան սահմանեալ գումարի վճարման մասին :
- Բ. Բացատրութիւն Վարչութեան Խորհրդի դադարեալ Առաջնորդ Տ. Կարապետ վարդապետի աղերսագրոյն վրայ :
- Գ. Առաջարկութիւն Վարչութեան յուկուածական վարկի մասին : — Վիճարանութիւն ի վերայ Համարակալութեան դիւանի տեղեկագրոյն :
- Դ. Խնդիր Խորհրդի Երեսփոխանական ընտրութեան : — Վիճարանութիւն ի վերայ Նախաձեռնութեան դիւանի տեղեկագրոյն :
- Ե. Ազգ. Երեսփոխան Սերոյբեան Տ. Յարութիւն քահանայի գախնանքով :
- Զ. Փակումն ժողովոյ :

Երեք տեղեկագիրք Նախաձեռնութեան դիւանի :
 Ծրագիր Ատենապետաց դիւանի :
 Յանկ խնդրոց 1879 տմի Ազգային ժողովոյ :

Գիւն 2 դրոշ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԵՂՈՆԱԿԱՆ ՍԵՏՈՒԿԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՒՅ ԵՄԻՈՒՑ ԹԱՏԿԱՑԵԱԼ

Կը ծախուի ի Դիւանատան Պատրիարքարանի եւ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիք
 Եկեղեցւոյ բանկալը եւ Հայ գրավաճառաց րով